

DRAUGAS

PERIODICALS
May 16, 2003
Vol. LXXXIV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

PENKTADIENIS - FRIDAY, GEGUŽĖS - MAY 16, 2003

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 05-15-03

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Nr. 95
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Varžybos pas dakotas; sėkmingos Š. Amerikos lietuvių žaidynės; „Lituanica“ pralaimėjo; sėkmingos slidinėjimo pirmenybės.

2 psl.

Pavojingas pavasaris; nuolatiniai rūpesčiai Lietuva; kaip išsaugoti lietuvišką žodį.

3 psl.

„Bičiulystė“

4 psl.

„Draugo lietuviukai“.

5 psl.

A.P.P. „E. tarybos ir valdybos suvažiavimas North Carolina universitete; džiazo festivalis Kaune.

6 psl.

ALGS kasmetinis pobūvis Jaunimo centre; giedos Marijos garbei.

8 psl.

Sportas

* Po trečiadienį įvykusių ketvirtųjų Lietuvos krepšinio lygos superfinalo serijos rungtynių, kuriose Kauno „Žalgiris“ namie 81:74 įveikė nugalėtojų vardą ginantį Vilniaus „Lietuvos rytas“ klubą ir pirmąją seriją iki keturių pergalių 3:1, spaudos konferencijoje „Lietuvos rytas“ trenerio asistentas Kęstutis Kemzūra buvo nusivylęs rungtynių baigimu. „Šios rungtynės buvo vienos svarbesnių šioje finalinėje serijoje. Kauniečiai sugebėjo geriau susitvarkyti su įtampa ir, iškovoje pergalę, dabar turi gan nemažą persvarą“, kalbėjo K. Kemzūra. „Malonu, kad nepavykė gausiai susirinkusių sirgalių“, konferenciją pradėjo „Žalgiris“ vyr. treneris Antanas Sireika. „Šiandien gan neblogai žaidėme puolime, kuris nebuvo toks padrikas. Tiesa, buvo nemaloni atkarpa, kai vilniečiai pradėjo gintis zona (paskutines penkias trečiojo kėlinio minutes „Žalgiris“ pralaimėjo 4:14 - BNS). Nesam vaikai, kad papultume į tokias „duobes“, kalbėjo kauniečių vyr. treneris.

Naujausios žinios

* Portugalijos prezidentas iš naujo Europos Sąjungos narių tikisi „gaivaus oro“.
* Sergantieji pavojingomis visuomeninė užkrečiamomis ligomis bus draudžiami ir gydomi iš valstybės lėšų.
* Jūrininkams nesuteikta „Sodros“ įmokų lengvatų.
* Kauno rajone socialdemokratams gali prarasti valdžią.
* Panevėžio statybos tresto apyvarta šiemet išaugo daugiau nei dešimtadaliu.
* Konfiskuoti alkoholinių gerimų ir toliau bus naikinami.
* Kauno rajone daugėja pasiutligės atvejų.
* Latvijoje sulaukyti be leidimo dirbę 18 Lietuvos piliečių.

Lietuvos svečias — Portugalijos prezidentas

Vilnius, gegužės 15 d. (Elta) — Iškilminga sutikimo ceremonija Prezidentūros rūmų Didžiajame kieme ketvirtadienį vakarop prasidėjo valstybinis Portugalijos Respublikos prezidento Jorge Sampaio vizitas Lietuvoje.

Portugalijos vadovą su žmona Maria Jose Ritta pasitiko Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas su žmona Laima.

Sutikimo ceremonijoje buvo sugroti Portugalijos ir Lietuvos himnai. Aukštąjį svečių pagerbė Garbės sargybos kuopa.

Po iškilmingo sutikimo ceremonijos prasidėjo dviejų valstybių vadovų susitikimas.

Ketvirtadienį Portugalijos prezidentas taip pat susitiko su Seimo pirmininku Artūru Paulausku, kalbėjo Seimo posėdyje.

Vakare prezidentas R. Paksas su žmona surengė vakarienę Portugalijos prezidento ir jo žmonos garbei.

Lietuvos ir Portugalijos prezidentai — Rolandas Paksas kairėje ir Jorge Sampaio — apėina Garbės sargybą. Tomo Baurio / ELTA nuotr.

J. Sampaio yra pirmasis Europos Sąjungos (ES) valstybės vadovas, atvykęs į Vilnių po

referendumo dėl narystės ES ir pirmasis valstybinio vizito į Lietuvą atvykęs užsienio valsty-

bės vadovas, kurį priėmė vasario pabaigoje prezidentu inauguruos R. Paksas.

Didžioji Britanija patvirtins Lietuvos stojimo į Europos Sąjungą ir NATO sutartis

Vilnius, gegužės 14 d. (BNS) — Lietuvos stojimo į Europos Sąjungą (ES) ir NATO sutartis Didžiosios Britanijos parlamente tikrai bus patvirtintos, teigė su vizitu Vilniuje apsilankę Didžiosios Britanijos parlamentinės grupės ryšiams su Lietuva vadovai. Darbiečių partijos nariai Roger Berry bei lordas, konservatorius Peter Spencer Bowness.

„Nemanau, kad turėtų kilti kokių nors problemų abejuose Didžiosios Britanijos parlamente rumuose (Lordų ir Bendruomenių - BNS), kai bus tvirtinama Lietuvos stojimo į ES ir NATO sutartis. Jokia politinė partija tam neprieštarauja. Abi šios sutartys bus patvirtintos be jokių problemų“, trečiadienį

Is kaires: Didžiosios Britanijos ambasadorius Lietuvoje Jeremy Hill, Jungtinės Karalystės Parlamento ryšiams su Lietuva vadovai Roger Berry ir lordas Peter Spencer Bowness. Tomo Baurio / ELTA nuotr.

spaudos konferencijoje Seime sakė P. S. Bowness.

„Bendruomenių rumuose ne visada sutariame visais klausimais. Tačiau šiuo klausimu aš asmeniškai nepažįstu nė vieno,

kas norėtų prieštarauti minėtoms sutartims. Šioms sutartims pritaria ir Didžiosios Britanijos vyriausybė, todėl neturėtų būti kokių nors problemų“, sakė R. Berry.

Prancūzai jaučia moralinę skolą būsimosioms Europos Sąjungos narėms

Vilnius, gegužės 15 d. (Elta) — Prancūzai jaučiasi moraliai įsiskolinę būsimosioms Europos Sąjungos (ES) narėms, ketvirtadienį sakė Vilniuje viešintis Prancūzijos Užsienio reikalų ministerijos (URM) strateginių ir saugumo reikalų departamento direktorius Gerard Araud.

„Mes žinome, jog penkias-

dešimt metų buvome pasiturintys ir laisvi, o jūs tuo metu buvote kitoje „geležinės uždangos“ pusėje. Todėl dabar yra labai svarbu, kad jūs įsijungiate į ES ir NATO, o Europa vėl yra vieninga“, sakė svečias.

Ketvirtadienį Lietuvos URM jis susitiko su ministerijos sekretoriumi Giedriumi Čekuoliu. Saugumo politikos departa-

mento direktoriumi Ryčiu Paulausku. Krašto apsaugos ministerijos atstovais bei prezidento patarėjais.

Pokalbio metu buvo aptartas Lietuvos ir Prancūzijos bendradarbiavimas saugumo srityje, kalbėta apie Lietuvos narystę NATO perspektyvas, bendrųjų ES karinių pajėgų kurimą. Nukelta į 7 psl.

Į užsienį išvykę piliečiai nebus išbraukti iš rinkėjų sąrašų

Vilnius, gegužės 14 d. (BNS) — Seimas nutarė nebeįtraukti Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) įstatymo ir atsisakyti į prezidento Rolando Pakso reikalavimą nebraukti iš rinkėjų sąrašų į užsienį išvykusių asmenis.

Ketvirtadienį Seimas nusprendė neatmesti prezidento veto ir palikti galioti nepakeistą VRK įstatymą.

Balandžio pabaigoje Seimas priėmė VRK įstatymo pataisą, įpareigojančią komisiją iš rinkėjų sąrašų išbraukti į užsienį išvykusių piliečius. Pataisa buvo priimta politikams nuogastaujant, jog gegužės 10-11 dienomis įvykęs referendumas dėl narystės Europos Sąjungoje gali neįvykti, jeigu ji neateis pakankamai rinkėjų.

Prezidentas R. Paksas sustabdė šią pataisą, teigdamas, ji pažeidžia Konstituciją ir žmogaus teises.

Ketvirtadienį Seime svarstant prezidento sustabdytą įstatymą, nė vienas parlamentaras nenorėjo kalbėti ar prieštarauti prezidento nuomonei. Nutarta atsisakyti į R. Pakso nuomonę ir išbraukti iš įstatymo minėtą pataisą.

Danija patvirtino NATO plėtros protokolus

Kopenhaga, gegužės 15 d. (BNS) — Danijos parlamentas ketvirtadienį patvirtino Lietuvos ir dar šešių Rytų, Vidurio ir Pietų Europos valstybių prisijungimo prie sąjungos protokolus.

Danija yra ketvirtoji valstybė po Kanados, Norvegijos ir JAV, patvirtinusi kovo 26 dieną Briuselyje pasirašytus prisijungimo prie NATO protokolus.

„Tai yra ypač svarbus žingsnis link Lietuvos tapimo visateise Aljanso nare iki kitų metų gegužę įvyksiančio NATO viršūnių susitikimo“, sakoma Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos pranešime spaudai.

Jame pažymima, kad Danija buvo pirmoji NATO valstybė dar 1994 metais aktyviai pradėjusi remti Lietuvos siekius

tapti NATO nare, per pastarąjį dešimtmetį įvairiose srityse ji suteikė didžiausią paramą kuriant nepriklausomas Lietuvos ginkluotąsias pajėgas.

Danijos dalinių sudėtyje daugiau kaip 800 Lietuvos karių dalyvavo įvairiose taikos palaikymo užduotyse Balkanuose.

Vėliau Lietuvos kariškių pasirengimas buvo gerai įvertintas NATO valstybėse. NATO plėtros protokolai turi būti patvirtinti visų 19-kos sąjungos valstybių parlamentuose.

Manoma, kad tai turi pasibaigti iki kitų metų gegužę numatyto NATO viršūnių susitikimo, kuriame turėtų būti paskelbta apie Lietuvos ir kitų pakviestųjų valstybių priėmimą į NATO.

Teismas reabilitavo buvusią premjerę Kazimierą Prunskienę

Vilnius, gegužės 15 d. (BNS) — Vilniaus apygardos teismas ketvirtadienį panaikino prieš dešimtmetį paskelbtą Aukščiausiojo Teismo sprendimą, esą tuometinė Aukščiausios Tarybos deputatė Kazimiera Prunskienė praeityje bendradarbiavo su sovietiniu saugumu — KGB.

„Nėra įrodymų, kad K. Prunskienė sąmoningai bendradarbiavo su KGB“, paskelbė teismas.

Aukščiausios Tarybos - Atkuriamosios Seimo laikinosios komisijos SSRS KGB veiklai Lietuvoje tirti pareiškimą dėl juridinio fakto patvirtinimo, kad ji sąmoningai bendradarbiavo su KGB, teismas nusprendė atmesti.

„Viskas aišku, tiesa. Normalus, logiškas, argumentuo-

Kazimiera Prunskienė

tas teismo sprendimas. Geriau vėliau negu niekad“, po nutarties paskelbimo sakė Seimo narys. Ji teigė, kad prie šios temos neketina grįžti ir nesikreips dar kartą į teismą dėl moralinės kompensacijos, pakanka tokio teismo sprendimo.

Nukelta į 7 psl.

Iš Ispanijos parskraidintas teisėsaugos ilgai ieškotas „Lazeris“

Vilnius, gegužės 14 d. (BNS) — Į Vilniaus oro uostą trečiadienio vakarą iš Ispanijos parskraidintas kruvinųjų „Svainijos“ įvykių dalyvis Audrius Lazauskas, pravarde „Lazeris“.

Antrankiais surakintas 32 metų panevėžietis išlipo iš lėktuvo, lydimas civiliais rubais vilkinių policijos pareigūnų. Po to jis buvo įsodintas į mikroautobusą ir nuvežtas į areštinę. Lietuvos diplomatai pernai

spalio pabaigoje Ispanijos Užsienio reikalų ministerijai įteikė notą dėl A. Lazausko išdavimo, nes 2002 metų pradžioje Ispanijoje sulaukytas kaltinamasis turto prievartavimu apskundė Ispanijos teismo sprendimą jį išduoti, o skundų svarstymas užsitęsė.

A. Lazauskas buvo vienas iš aštuonių gaujos narių, kurie 1996-ųjų gruodžio 24-osios vakarą atėjo į Panevėžio verslininko

Nukelta į 7 psl.

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

Sofia. Izraelio ir palestiniečių vadovai, siekdami įvesti taiką Artimuosiuose Rytuose, turi būti pasirengę priimti kompromisinius sprendimus, ketvirtadienį pareiškė iš Rusijos į Bulgariją atvykęs JAV valstybės sekretorius Colin Powell Pasak jo, numatomi JAV prezidento George W. Bush, Izraelio premjero Ariel Sharon ir palestiniečių premjero Mahmud Abbas susitikimai bus „svarbūs“.

Sofia. JAV dar neapsprendė dėl karinių bazių perkėlimo į Rytų Europą, pareiškė JAV valstybės sekretorius Colin Powell. „Sprendimas dar neįimtas ir aš manau, kad jokio sprendimo nebus dar kurį laiką, kol yra atliekamas mūsų tyrimas“, sakė jis. Pasak C. Powell, JAV pajėgų perdisklocavimo klausimas yra svarstomas

ne tam, kad Europoje atsirastų nauja siena, tačiau siekiant pertvarkyti pajėgų išdėstymą, formuotą „šaltojo karo“ laikais ir likusią dar nuo Antrojo pasaulinio karo metu.

Londonas. Didžiosios Britanijos premjeras Tony Blair ir kancleris Gordon Brown nusprendė, kad valstybė dar nepasirengusi prisijungti prie euro zonos, trečiadienį pranešė BBC žinių agentūra. BBC politikos apžvalgininkas Andrew Marras pareiškė, kad T. Blair priėmė G. Brown „grynai ekonominis argumentais paremta sprendimą“, jog vyriausybės nustatyti prisijungimo prie euro zonos penki ekonominiai svertai parodė, kad Britanijai nenaudinga prisijungti prie euro zonos.

Ženeva. Irake daugiau kaip 300,000 vaikų gali numirti nuo bado, trečiadienį įspėjo

Jungtinių Tautų vaikų fondas (UNICEF). Galimų bado aukų tarp mažamečių Irako gyventojų padaugėjo dvigubai po britų ir amerikiečių pajėgų isiveržimo šiu metų kova. UNICEF skaičiavimais, dabar Irako miestuose kenčia bado apie 7.7 proc. vaikų iki 5 metų amžiaus. Daugelis jų gali būti išgelbėti, jeigu koalicijos kariuomenė leis laisvai važinėti humanitarinėms vilkstinėms ir saugos vandens valymo įrenginius bei vandentiekius nuo plėšikautų.

JAV

Vašingtonas. JAV ir Pietų Korėjos prezidentai — George W. Bush ir Roh Moo-hyun — trečiadienį pažadėjo padaryti viską, kas įmanoma, kad būtų visiškai sunaikinti branduoliniai ginklai komunistinėje Šiaurės Korėjoje. Roh Moo-hyun ir G. W. Bush tikisi taikiai suguliuoti „branduolinę krizę“ Šiaurės Korėjoje, bet „gresmės padidėjimas taikai ir pastoviai Korėjos pusiasalyje parei-

kalaus apsvaistyti tolesnius žingsnius“, sakoma Baltųjų rūmų pareiškime. Jame nepatikslinama, kokius „žingsnius“ numato apsvaistyti konflikto šalys. JAV neatmeta galimybės imtis karinių priemonių ir ragina paskelbti ekonominę blokadą Šiaurės Korėjai, bet Seulas kol kas nepasirengęs sutikti su šiais reikalavimais. Prezidentai taip pat susitarė konsultuotis, kaip geriau pertvarkyti JAV kariuomenę Pietų Korėjoje, kuri teritorijoje yra 37,000 JAV karių.

Victoria. Texas pareigūnai automobilinėje puspriekabėje, kuri buvo palikta automobilių stovėjimo aikštelėje, trečiadienį rado 17 užtroškusių ar nuo šilumos smugio mirusių nelegalių imigrantų kūnus, o dar vienas puspriekabėje buvęs žmogus mirė nuvežtas į ligoninę. Tai vienas siaubingiausių nelegalių žūties atvejų pastaraisiais metais. Puspriekabėje, rastoje Victoria miesto pakraštyje, buvo vedimo sistema, tačiau ji tuo metu neveikė.

IRAKAS

Bagdadas. Naujasis JAV civilinės administracijos Irake vadovas Paul Bremer ketvirtadienį pirmąją savo spaudos konferencijoje Bagdade pažadėjo, kad Saddam Hussein partija „Baath“ bus sunaikinta. „Mes pasiryžę neleisti batistams ir sadamistams sugrįžti į Iraką“, sakė P. Bremer, kuris šią savaitę pradėjo vadovauti Irako administracijai. JAV vadovybė nusprendus pakeisti už pokarinio Irako administravimą atsakingą aukščiausio rango JAV pareigūnų komandą Iraką.

Umm Qasr. Britų pajėgos ketvirtadienį oficialiai perdavė Umm Qasr miestą irakiečių tarybai, kuri bus pirmoji visateise Irako miesto civilinė administracija po Saddam Hussein režimo žlugimo. 45,000 gyvenčių turinčiam miestui netoli Kuwait'io pasienio laikinai vadovaus savanorių irakiečių taryba. Joje dirbs įvairių sričių specialistai, taip pat ir dviasimoniai.

RUSIJA

Maskva. Rusijos vyriausybė, apsvaistiusi kovos su netipinio plaučių uždegimo (SARS) gresme priemones, nusprendė laikinai uždaryti 31 iš 52-ju kontrolės punktų, veikiančių Rusijos pasienyje su Kinija ir Mongolija. Sieną kertančių žmonių srautas sumažėjo iki 200-300 žmonių per parą, nors kai kuriuose punktuose, per dieną i abi puses pereinavo apie 3,000 žmonių.

LIBANAS

Beirutas. Libano kariuomenė ketvirtadienį pranešė, kad kartu su Sirijos karinės žvalgybos tarnybomis suėmė asmenis priklausiusius grupuotei, kuri planavo „diversijos aktus ir išpuolius prieš įvairius objektus, svarbiausius kurių yra vienos didžiausių Vakarų valstybių ambasada bei saugumo ir karinių pajėgų postai, o taip pat pareigūnų pagrobimas“, siekiant išlaisvinti sumintuosius.

SPORTO

APŽVALGA

PAS DAKOTUS

Š.m. balandžio 12 d. septynetas Čikagos rankų lenkikų kėlėsi neįprastai anksti: prieš akis ilgą kelionę ir varžybos Wagner mieste, S. Dakota.

Startuojame 5:15 nuo Midway oro uosto. Išnuomotas naujutelis „minivanas“ lengvai talpina penkis. O, savo mašiną vairuojanti L. Janutienė, veža S. Pališkį.

Nuotaika gera, mes kelyje. 80-tuoju greitkeliu pravažiavę Illinois, kertame Iowa valstijos ribą. Laukų laukai, pavieniai ūkiai, vienas kitas miestukas. Priartėję prie Neb-raska sienos, kylame aukštyr ir, pravažiavę Sioux City, pagaliau pasiekiamo S. Dakota. Valstija nemaza, o gyventojų — vos 740,000. Čia esama, berods, septynių indėnų rezervatų, o tik prieš 20 metų dakotai priminė pasauliui apie savo laisvą prigimtį, ginklu bandę kovoti už savo teises...

Štai ir mūsų tikslas — rezervate esantis Wagner miestelis.

Kelionėje buvo ir juokų, ir įtampos, ir azarto, ir mistikos. Vien tai, kad, sukurus 750 mylių, po vienuolikos valandų važiuojimo, užsiregistruoti spėjome paskutinę minutę, atrodė kaip koks ženklas... Atskirda varžybos skirtinga salė — „casino“ patalpose, aptarnaujantis personalas — plačiaveidžiai indėnai dakotai.

Varžybos sutraukė nemažą būrį dalyvių ir žiūrovų, apie 200 žmonių.

Per atidarymą pristatyti kaip Lietuvos atstovai, gavom nemažai klausimų. Be šeiminių ir mūsų dar dalyvavo Turkijos ir Kanados pasiuntiniai. Varžybų pradžia 5:30 val.

Ringins pasizymėjo kovingumu ir teiseju patriotiškumu: Turkijos pasiuntiniam buvo leista dalyvauti tik vienoje svorio kategorijoje: paprastai galima ir aukštesnėje. O mes gavome nemažai keistų baudų. Moterų grupėje, kovojant kaire ranka, tai pajuto mūsų pasaulio čempionės L. Janutienė ir D. Medžiausytė.

Gerą pamoką finalinėje kovoje gavo Dalia, kuriai dėl pajudintų pirštų buvo duoti du išėjimai, kas tolygu pralaimėjimui. Gaila, be kovos. Jos priešininkė kanadietė — daugkartinė pasaulio čempionė ir moterų galiūnų (!) konkursų dalyvė. Antra vieta irgi neblogai.

Tai pirmas D. Medžiausytės „privilegijos blynas“ per dvejus su puse JAV praleistų metų.

Laimai „kliuvo“ pakeliui į finalą. Pralaimėjimai ugdė stiprias asmenybes. Priimkite nesėkmes, kaip gerą patirtį.

O rezultatai visai neblogi. Padarę reikiamas išvadas, žodį tarė ir Laima, ir Dalia.

Moterų dešinės rankos grupėje, kur dalyvavo net penkios pasaulio čempionės, nugalėjo tapo D. Medžiausytė, L. Janutienė užėmė antrąją vietą.

Vėl džiugina A. Lukauskis, dešine ranka įveikęs visus sunkiasvorius rankų lenkimo megejus. Toje pat kategorijoje startavęs D. Martusevičius, užėmė aukštą ketvirtąją vietą.

Megejų grupėje gerai pasirodė V. Sekonaitė, iškovojo pirmąsias pergalės rimtose varžybose. Bandžiusi įeiti su labiau patyrusiomis priešininkėmis, ji pateko į finalinį ketvertą. Idomu pažymėti, kad varžybų pradžioje ji susitiko ir įveikė savo grupės nugalėtoją, vienintelę indėnų kilmės sportininkę.

Žiūrovams patiko mūsų lietuviškas, atsirado net besirušiančių aplankyti Lietuvą. Nemaža dalis susirinkusiųjų apie Lietuvą žinojo visai nedaug. Arba nieko.

Varžybos ir apdovanojimai baigėsi 10:30 val. vakaro. Ir ką jūs manote? Truputį pyktelėjus, parodžiusi tikrą kovotojos charakterį, L. Janutienė nutarė be poilsio grįžti namo. Su ja išvyko ir S. Pališkis.

Likusioji komanda patraukė į Dakota Inn nusiprausti kėlonės dulkių, varžybinių aistrų ir nors trumpam pa-

Čikagiečiai rankų lenkikai, dalyvavę tarptautinėse varžybose South Dakota valstijoje. Iš kairės: Sigitas Pališkis, Laima Janutienė, Dalius Martusevičius, Vilma Sekonaitė (priekyje), Dalia Medžiausytė, Artūras Lukauskis.

sitraukti iš žemiškosios realybės.

Ir vėl rytas. Sizifas rita savo akmenį. 9:30 val. r. skambinam Laimai. Iš 30 valandų 22 praleidusi už vairo, ji jau namuose. Šaunuolė.

Grįždami renkames kitą maršrutą — 90-tą greitkelį, ketindami aplankyti Minnesotą ir Wisconsin valstijas. Lekiam su vėju. Stabtelėjome tik prie Wisconsin ribos, pagelbėjimo su upių upe Mississippi.

Čikagą pasiekiamės jau sutemus. Dažnokai grįžtant, pečius užgula šio sudėtingo, dangoraiziais, bizniu ir kultūra persipynusio miesto įvaizdis. Šį kartą džiugus jausmas apima, artėjant prie naujai darbo savaitei besirušiančio milžino.

Stebiu tvirtus ir ištikimus komandos draugus. Išpūdių gausa nusileidusi ir ant jų: kelionė, varžybos, teisėjai, „casino“ žaidėjai, rezervate

likę indėnai ir nesustojantis Dakotos vėjas...

Gyvenimas — didysis iliuzijų meistras — tvirtai kažkur

mus veda.

Dieviškasis žaidimas tęsiasi.

Saulius Rakauskas

Čikagos rankų lenkikai pakeliui į varžybas Dakotoje.

53 – SIOS ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ ŽAIDYNĖS

Stipriai pasirodė naujųjų ateivių komandos

Praėjusį savaitgalį Clevelande buvo prarastos 53-sios Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės. Čia buvo rungtyniaujama krepšinyje, tinklinyje ir plaukime. Šį kartą pasitenkinsime tik krepšinio varžybų, kurios sulaukė didžiausios dėmesio, paminėjimu.

Krepšinyje įvairiose grupėse pasirodė net 34 komandos, iš įvairių JAV ir Kanados miestų. Reikia pažymėti, jog Clevelande pirmą kartą šių žaidynių istorijoje net 3 pirmas vietas iškovojo komandos, sudarytos iš neseniai į Ameriką atvykusiųjų sportininkų.

Aukščiausioje — vyrų A klasėje, kur dalyvavo 7 komandos, čempionais tapo Čikagos „Žalgiris“, baigėme įveikę Detroito „Kova“ 111-85. Trečioje vietoje liko Čikagos „Lituanica“, nugalėjusi Toronto „Aušrą“. Čikagiečiai — „Žalgirio“ krepšininkai daugiausia vargo turėjo pirmame rate, kad jie tik vienu tašku įveikė „Aušrą“.

B klasės finalas suvedė abi komandas, kurios rungtyniavo iš Lietuvos atvykusieji krepšininkai. Čia Connecticut „Azuolas“ sukle Čikagos „Šauli“ 83-75. Reikia pažymėti, kad „Azuolas“ yra pats jauniausias sporto klubas, kurio pirmininku yra lietuvių spaudos bendradarbis Laurynas Misevičius, taip pat sutikęs vadovauti ir Šiaurės Amerikos Lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos Rytų sporto apygardai, užimdams mirusiojo Prano Gvildžio vietą. Beje, „Azuolo“ eilėse žaidė

Pittsburgo unto rinktinės žaidėjas Donatas Zavackas, kuris nuo rudens rungtyniauja pas profesionalus.

Jaunių A klasėje pasirodė 7 komandos. Čia finale žaidė „Lituanicos“ III (jauniausieji), baigėme supliekusi Toronto „Aušros“ I 65-64. Trečią vietą iškovojo šeimininkai — Clevelando „Žaibas“, įveikę jungtinę Hamiltono „Kovo“ ir Toronto „Vyties“ ekipą.

Pas moteris čempionų titulą pelnė Connecticut „Audros“ atstovės, nugalėjusios Toronto „Aušros“ krepšininkes 86-58. Iš viso buvo 3 komandos.

Trys vienetai pasirodė ir mergaičių krepšinio varžybose. Pirmąją vietą nusinešė Toronto „Vyris“, įveikusi Čikagos „Lituanicos“ atstoves. Trečią vietą užėmė Toronto „Aušra“.

Krepšinio varžybos prasidėjo penktadienį ir tęsėsi iki sekmadienio popietės. Jos buvo prarastos dviejose salėse, skirtingose miesto dalyse.

Šių varžybų metu buvo sušauktas jėgų dalyvavusių sporto klubų pasitarimas, kuris tęsėsi net 4 valandas.

Čia buvo pritarta nutarimui atšaukti šio mėnesio pabaigoje Toronto mieste, Kanadoje, numatytas Š. Amerikos jaunimo krepšinio varžybas, nes dar vis bijomasi spaltingos ligos — SARS galimų pasekmių. Tos žaidynės turėtų įvykti tik šį rudenį.

Be to, buvo kalbėta ir apie dalyvavimą birželio mėnesio pabaigoje Vilniuje vykstančiose žaidynėse Karaliaus Mindaugo sukakties proga. Didesnio entuziazmo čia klubų vadovai neparodė, nors, kaip atrodo, pavieniai spor-

tininkai jose dalyvaus.

Taip pat jautriai reaguota į ŠALFAS valdybos nutarimą, kad krepšinio komandose gali žaisti daugiausia du studentai, studijuojantys JAV ir čia rungtyniaujantys universitetų bei kolegijų komandose.

Atrodo, jog kai kurie, to nesupratę, galvojo kad čia kalbama apie visus krepšinininkus iš Lietuvos. Pabrėžus, jog čia kalbama tik apie specifinius krepšinininkus, buvo apsiraminata ir prieita vieninės nuomonės.

Mums apie tai pranešė ŠALFAS-gos valdybos pirmininkas Rimas Dirvonis.

Ed. Šulaitis

2003 M. ŠALFAS-GOS SLIDINĖJIMO PIRMENYBĖS

2003 metų Š. Amerikos Lietuvių slidinėjimo pirmenybės įvyko 2003 m. kovo 25 d., Park City, Utah. Varžybas vykdė ŠALFAS-gos Slidinėjimo sekcija, Š. Amerikos Lietuvių gydytojų draugijos metinės slidinėjimo iškylos apimtyje. Pirmenybės organizavo Gailė Ošlapaitė, o varžybų vadovu buvo Algirdas Šekas. (LSK „Banga“). Programoje — modifikuotas didysis slalomas, 2 nusileidimai.

Dalyvavo 18 slidinėtojų: 12 vyrų (iš jų 3 jaunučiai, iki 17 metų) ir 6 moterys (iš jų 1 jaunutė). Varžybos buvo vykdomos 4-se klasėse vyrams ir tik dvejose moterims. Po 2 nusileidimus buvo vykdoma visose klasėse. Tik greitesnio nusileidimo laikas buvo imamas nustatyti užimtas vietas paskirose klasėse, tačiau vyrų ir moterų absoliučiu laimėtojų nustatymui buvo imama abiejų nusileidimų laikų suma, nepaisant amžiaus ir klasės.

Dalyvavo ir 2 slidinėtojai

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays, as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto laisdas, pakvitatimų už prenumeratą nesunčiamie. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šėstadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliaru paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šėstadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šėstadienio laida reguliaru paštu	\$55.00		

Vyriausias redaktorius — Danutė Bindokienė
Administracijos — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis
• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šėstadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šėstadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiūsiuoms, gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisyti nesusiūta. Nenaudotų straipsnių nesaugo.
Siunčiant prašome pasiūlyti kopiją.
El-paštas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už priemamą kainą. Sustarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260. Jei reikalinga pagalba po darbo valandų, skambinti „pager“ numeriu 708-644-0074.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — SIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

MARIUS KATILIUS, M.D.
CHIRURGAS
Trūkio, tulžies pūsles, krūtis, žarnyno, endokrinologine ir laparoskopine chirurgija.
300 Barney Dr., Suite A
Joliet, IL 60435
Tel. 815-744-0330
lietuviškai 815-744-8230
www.centerforsurgeryandbreasthealth.com

DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4560 W. 103rd St.
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155.

PIRMASIS „LITUANICOS“ FUTBOLININKŲ PRALAIMĖJIMAS

Gegužės 11 d. „Lituanicos“ futbolininkams buvo nesėkminga, nes tai sekmadienį jie patyrė pirmąjį pralaimėjimą 2002–2003 m. „Metro“ lygos „major“ divizioneje.

Rungtyniaudami prie Wisconsin valstijos esančioje serbų aikštėje, mūsikiškai turėjo nusileisti lenkų „Eagles“ vienuolikei net 4-0. Pirmą kelinį lietuviai dar nebologai laikėsi ir jis baigėsi be įvarčių. Tačiau po pertraukos, kuomet varžovams padėjo retai pasitaikantis stiprus vėjas, mūsikiškius visiškai išmuše iš vėžių ir gynimas padarė klaidų, o tuo pasinaudodami, aukštos klasės „Eagles“ futbolininkai be didelio vargo laimėjo.

Vartuose, padavodamas ankstyvesniame susitikime

susizeidusį Joną Putną nebologai darbavosi Virgis Žuromskas, bet jis nedaug ką galėjo padėti.

Reikia pažymėti, kad per 9 pirmojo rato rungtynes lietuvių komanda įsileido tik 10 įvarčių, o per 2 pavasario rato susitikimus į mūsikiškių vartus krito jau 7 įvarčiai. Del to reikėtų gerokai susimąstyti.

Tačiau, nors ir pralaimėjusi, „Lituanicos“ komanda su 24 taškais (įvarčių santykis 29-17) dar vis stovi pirmoje pirmenybines lentelės vietoje.

Daugumas „Metro“ lygos pirmenybinių rungtynių praėjusį sekmadienį dėl labai blogo oro neįvyko. Tik „Eagles“ ir dar kelios komandos nusprendė žaisti.

E. Š.

RUNGTYNIAUS PRIEŠ „GREEN-WHITE“ EKIPA

Kitas, jau 12-tas iš eilės, pirmenybių rungtynes, „Lituanica“ žais gegužės 17 d., 3 val. p.p., su „Green-White“ vienuolike Des Plaines, IL. Ši komanda stovi lentelės vidu-

ryje, praėjusį sekmadienį ji 0-1 pralaimėjo „Schwaben“ futbolininkams. Atrodo, jog ši karta „Lituanicos“ vyrai stengsis į namus parsivežti 3 taškus.

RŪPESČIAI RŪPESTĖLIAI

Europa, Amerika ir mes

VYTAUTAS VOLERTAS

Didžpinių demokratija

Dabar yra, ir dar ilgokai liks, įdomi Europos statistika Irako karo požiūriu 2003 metais. Prieš JAV politiką, taigi prieš karinius veiksmus, pasisakė šios Europos valstybės: Prancūzija, Vokietija, Belgija, Liuksemburgas, Švedija ir Graikija. JAV kietai linijai pritarė: Anglija, Ispanija, Danija, Italija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Vengrija, Rumunija, Bulgarija, Albanija, Makedonija, Kroatija, Portugalija, Bosnija, Juodkrantija. Šaltakraujai, kurie laikėsi nei šiaip, nei taip, buvo: Olandija, Estija, Čekija, Slovenija, Slovakiya. Tikrieji neutralieji: Airija, Austrija, Suomija, Šveicarija, Norvegija.

Įdomi yra Lietuvos rytinių kaimynų laikysena. Baltarusija pasiūlė pagalbą „draugiškam Irakui“ ir politinį prieglobstį Saddam Hussein. Rusija savo Dūmoje svarstė projektą suteikti karinę pagalbą Hussein, tačiau jos prezidentas Putin tokias Dūmos užmačias suniekino. Ką tasai Rusijos gdurolis saugumietiška dūmoje, turbūt niekas nežino. Tačiau M. Gorbaciovą, buvusio SSRS galvą, mano, kad Putin esąs tinkamas žmogus Rusiją vesti į demokratinį socializmą.

Štai kokia marga yra mūsų išmintingoji Europa, civilizuoto pasaulio gimdytoja ir auklėtoja, prislėgta rūpesčių. Kas bus, jei JAV vienai ar kitaip susitvarkys su arabais? Taps tokiu Galijotu, kad net keli laidyklės akmenėliai, smogę tiesiai smilkinui, jos neparvers. Tada ateis amerikietiškoji globalizacija, besaikška gamyba ir beprotiškas naudojimas, didžpinių reklamomis nupirkami rinkimai, pasileidusi mišraininė demokratija ir laisvė moralinėms nelaimėms. Neliks nei vokiečių, nei prancūzų, nei jų įtakos Europoje, nei Schroeder, nei Chirac, viskas bus amerikietiška suglobalizuota.

Yra ir kitas rūpestis. Baiminamasi, kad neišgalėtų šių dienų Europos stiprieji, vokiečiai ir prancūzai. Tuo atveju pakisti žemyno geopolitinė situacija. Ypač atsargios yra Rytų Europos šalys, kurioms istorinė padėtis neleidžia pasikliauti nei Rusija, nei Prancūzija, nei Vokietija. JAV yra laikomos patikimiausiomis, nors ir jomis visiškai pasiremti neleidžia istorija. Kadangi Vokietija su Prancūzija nei diplomatiškai, nei ekonomiškai, nei kariškai prieš JAV atsispirti nepajėgs. Santarvės prisikalbės Rusija. O ta mie-

lai sutiks. Tiek gėrybių laukia Europoje, tiek ten prisirinkę kapitalo, kuris prie Rusijos žemės turtų labai tiktų. Tada mažiesiems liktų tik pataikavimas ir lankstymasis. Kur tada ES žadama lygybė? O jei Prancūzija, supykusi ant viso Europos skruzdėlyno, pritarusio JAV pozicijai Irako reikalui, paprieštarautų ES pletimuisi? Kur mes, Karaliaučiaus kaimynėliai, pasidėtume?

Ant slenkščio ir po slenkščiu

Mūsų patvarioji Lietuva kaip tik šaknijas šioje Europoje. Laužyta, taršyta, bauginta, ardyta ir įvairiai naikinta gyvena, bando išmintingai elgtis, drįsta pareikšti savo nuomonę, nes ją turi. Kur neturės, tiek patirties igijusi, tiek istorijos „aukštųjų mokyklų“ prievarta baigusi? Ji nepasitiks Prancūzija, laisvės vėliava nuo savo revoliucijos laikų mojavusia, bet apie mūsų laisvę dėl Vilniaus krašto ir dėl sovietinės okupacijos žodelio netarusia. Nepasitiks ir Vokietija, „Drang nach Osten“ deklamavusia. Ameriką, tiesa, už mus nekariavo, tačiau sovietinę okupaciją laikė niekinga (Jos „nepripažino“). Lietuva nuo diktatūrų nešioja žaizdas, todėl ji ir Hussein priešpauą pasmerkė.

Vargusi ir nežuvusi, sąmoninga, drąsiai tarusi nepriklausomybės žodį, ji lieka Europoje ir dalinsis šio žemyno ateitimi. Visais atvejais jai reikės protingų ir atsargių sprendimų. Sakoma, kad Lietuva yra ant Rytų ir Vakarų slenkščio. Čia, ant to slenkščio, ji patyrė įvairių nuoskaudų, tačiau liko nesutrypta ir laisva pasaulio valstybių bendruomenės narė. Bet negali apsnūsti, nes įvairūs kabliai iš Rusijos siekia į ją, kad nejuociomis savo erdven nusi-trauktų. Ir energijos rinkos užgrobimas, ir Uspaskich organizuojamas rinkimų tvarkos panaikinimas, ir R. Pavilionio veikla prieš ES, ir galbūt iš Rusijos įsibrovę pinigai prezidento rinkimuose yra tie kabliai ir kabliukai. Bet, atrodo, Lietuvos jie nepasieks, nes gyventojų dauguma bei sąmoninga krašto valdžia šį pavojų supranta ir stengiasi jam spirts.

O kas bus, kai pakliūsime į ES, kai arba Amerikos globalizavimas, arba Vokietijos-Prancūzijos bendradarbiavimas įsivys? Ar tada galėsime be rūpesčių drybsoti? Pagalvokime ir paklausime niekieno patys save.

Ko galima tikėtis iš jauni-mo, išsimokslinusio ar vos apsimokslinusio, kuris augo

Tebevyksta Gedimino prospektu Vilniuje pertvarkymas, bet keliasdešimt metrų prospektu atkarpa nuo Katedros aikštės jau užbaigta. Visus darbus Gedimino prospekte tikimasi užbaigti iki liepos pirmosios.

Algirdo Sabaliausko (Elta) nuotr.

UŽ IŠSAUGOTĄ LIETUVIŠKĄ ŽODĮ

„Jei išliks kalba, išliks ir Lietuva“ — rašė Jonas Basanavičius. Kiek daug tiesos ir tikėjimo šiuose žodžiuose. Kiek daug lietuviškumo. Metai skubdami nuplauna praėjusias dulkas, atsijoją gerumą nuo skausmo ir palieka gėrio, pilnatvės ir vilties krislus. Mums telieka tik juos surinkti ir sudėti į mažą indelį — širdį. Gal to troško ir tie, kurių jau seniai nėra tarp mūsų, kurių vardus skaitome ne vien paminkliniuose akmenyse, bet žmonių širdyse, skausminguose pasakojimuose, linksmose istorijose.

Štai Suvalkijos žemė, jau nuo giles senovės, garsi kalbininkais, rašytojais, poetais. Ryški paveikslų spalvomis, skambi dainos žodžiais, neaprepiama lygumų plotu, nenusakoma tautinių rūbų puošniumu. Ir vis tai — Lietuva, tai mūsų, tavo ir mano kraštas, kuriam savo gyvenimus pakauko ne vienas garsus žmogus.

Štai tolimame Suvalkijos pakrasty glūdi nedidelis miestelis Vištytis. Atrodo niekuo neišsiskiriantis iš kitų savo dydžiu, gyventojais, nebent seneliu ežeru ir didžiuliu akmeniu, bet tai tik akimis nematoma. Tad pažvelkim giliau, pajuskime jo dvasią. Čia, Čižiškių kaime, gimė ir augo knygnešys Petras Mikolainis, ten — knygas dalino mokytojas — knygnešys Petras

Kriaučiūnas, slaptoje mokykloje vaikus mokė daraktorius Antanas Ulevičius, Simas Pumeris ir kt. Tik jų dideliu pasiaukojimu ir meile Lietuvai dabar galime laisvai rašyti ir kalbėti lietuviškai. To nepamirštame ir mes, Vištyčio Petro Kriaučiūno vid. mokyklos mokiniai. Minėdami Knygnešio dieną, daug gerų žodžių skyrmė šio krašto knygnešiams, jų nuveiktiems darbams. Skambėjo eilės, dainos, įvairūs nutikimai iš knygnešių gyvenimo, kuriuos noriai pasakojo ir moksleiviai, ir dar tebe gyvenantys giminaičiai: anūkai, proanūkai.

Nemaža mokinių grupė, jaunieji saviveiklininkai, vadovaujami mokytojos J. Vasaitienės, buvo pakviesti koncertuoti į Vilkiškių krašto muziejų, kuriame vyko renginys, skirtas P. Armino-Trupinio bei P. Mikolainio jubiliejinėms sukaktims paminėti. Čia ilgametę kraštotyrininkę, mūsų mokyklos muziejaus vedėją B. Mardosaitę skaitė pranešimą, supažindindama su iš Vištyčio krašto kilusio knygnešio P. Mikolainio nuopelnais Lietuvai, o ypač — lietuviškumui. Pranešėja pasistebėjo, kad P. Mikolainis nebuvo paprastas žmogus, tai buvo ryški asmenybė, ramų gyvenimą iškeitusi į gyvenimą, pilną pasiaukojimo, rizikos, didelių siekių ir lūkesčių.

Nukelta į 6 psl.

PASIŽVALGYMAI IR ĮSPŪDŽIAI JUAN RIMŠOS-PINTOR LITUANO PĖDSAKŲ IEŠKANT

J. M. DUNDURAS

Nr.13

Nesistebėtina ir tai, kad tiktai vienas, vienintelis jų tėvų, palaikė korespondencinį ryšį su savo vaiku ir jo motina. James Mitchener, yra rašęs apie tą laikotarpį, kada su bazės kareiviais ir karininkais suartėjusi, vietinė publika važinėjoji kariškais džipais, porą, trejetą metų nesidrovėdami naudojosi bazės sandėlių gėrybėmis, beveik aplesdami žemdirbystę, kuri tose platumose reikalauja tikrai pastangų minimumo. Taigi, kiek polinezietiai yra pasikeitę nuo kapitono Cook laikų?

Is tos linksmos praeties bazės dabar yra likę tik cementinės sandėlių grindys,

pamatai ir viena stambi jūrinės artilerijos patranka kalvos viršūnėje. Karo pabaiga buvusių romanų partnerius neišvengiamai perskyrė. Kareiviai pasirinkimo neturėjo. Merginų liūdesys, tos srities specialistų žinios, trunka trejetą, ketvertą valandų.

Karui pasibaigus, prancūzams buvo pasiūlyta visą likusią bazę turtą pirkti už trupmeninę jų vertės dalį. Prancūzai mandagiai atsisakė, tvirtai tikėdami, jog amerikietiai nieko atgal nesigabens ir turtas liks jiems veltui. Amerikiečiai visą bazę sandėlių inventorių, įskaitant šimtus naujų kariškų

sunkvežimį ir džipų, čia pat, bazės prieklauskos gale, mandagiai paskandino gilioje jūroje. Gyvenimas Bora Boroje grįžo į normalią, nuobodžią vėžę.

Su šios planetos vandenynų salomis susipažinę, keliautojai ir buruotojai reiškia beveik vienbalsę nuomonę, jog Bora Bora yra pasaulio gražiausia sala. Keletas mano pažįstamųjų į padanges kelia Reunion salą Indijos vandenyne. Bet jie nėra matę Bora Boros. Kas matė, niekada jos neužmirš.

Mano laikas Polinezijoje baigėsi, paskutinį kartą atsivertinai su Rimša ir Tuara šeima. Rimša turėjo dar vieną pridėtinį nusikundimą — dregmę, nepaisant, kad tai buvo sausasis Tahiti periodas. Pradžioje negalejau suprasti, kaip jis tą pojūtį išgyjo, nes Tahiti nėra dregna sala. Be to, jis gyveno aukštesnėje, maž-

daug puskilometryje nuo jūros lygio. Vėliau supratau, jog jis iš Bolivijos atsigabeno savo paskutinįjį dvidešimt penkerių ilgų, sausų metų suformuotą organizmą. Bolivija turi tik du dregnesnius didesnius miestus: Trinidadą ir Santa Cruz de la Sierra. Gal iš dalies ir Cochabamba, bet Sucre ir La Paz, kuriuose Rimša gyvendavo, didžiąją metų dalį praleidžia parako sausumo atmosferoje, kurioje Rimša buvo aklimatizavęsis.

Rimša palikau liūdesį, kad gyvenimas manęs nesuvedė su juo keletą metų anksčiau. Kiek įdomių istorijų bučiau girdėjęs apie jam gerai pažįstamus pietines Pietų Amerikos vietas ir užkulisinio gyvenimo papročius, socialinius santykius ir apie iškiliasias politines bei valstybines figūras, kurių daugelį jis asmeniškai pažino. Tuometinis Bolivijos prezidentas Rene

Barrientos, Che Guevaros su-meditojtas, Rimša laikė savo draugu. Jo pačio gyvenimo istorija dvidešimto amžiaus pradžios Kaune, carinėje Rusijoje, mokantis Vienoje, renkant kavą Brazilijos plantacijose, studijuojant Argentinoje, Buenos Aires meno akademijoje, vadovaujant Bolivijos valstybinei meno mokyklai, buvo verta bent poros knygos tomų. Bet per vėlu yra prašyti krienų, kai kumpis jau suvalgytas.

***

Grįžus iš kelionės, prasi-dėjo mūsų platokas susirašinėjimas, pradedant mano laiškų ir Rimšos atsakymų, datuotu 1966 m. rugpjūčio 29 diena. Laiška jis pradeda bandymu rašyti lietuviškai: „Mielas draugas ponas Jonas, labai ačiu dėl jūsų malono laiško ir netureo problema de skaityt“. Beveik keturiasdešimt penkerių metų ispanų ir iš dalies

DRAGAS, 2003 m. gegužės 16 d., penktadienis

3

Danutė Bindokienė

Pavojingos pavasario išdaigos

Gyvenant šiame krašte, neretai rūpestį ir baimę — sukelia besivystantys įvykiai tiek pačiame jo viduje, tiek užsienio politikoje. Ir ne vien galimi teroristų smurto veiksmai, kuriems pasiruošti nuolat ragina atitinkamos valdžios įstaigos. Šimet pavasaris su savimi atsinešė nemalonų kraitį: audras, viesulus, sukurinius vėjus, potvynius... Nors tai kasmetiniai įvykiai, kiekvieną pavasarį žmonės į juos reaguoja, tarsi pirmą kartą pamatytų, pajutų.

Kad šį pavasarį oras kažkaip nenuoseklus, netenka abejoti. Per ilgai buvo šalta, per daug sausa, o ir sukurinių viesulų, čia vadinamų tornadais, sezonas užgriuvo visu padūkimu. Oro atmainų stebėtojai ir sinoptikai tvirtina, kad visgi šiemetiniai tornadai savo dažnumu ir jėga toli pralenkia buvusius ankstesniais metais, nors anuomet vadintus „didžiausiais, stipriausiais, pavojingiausiais“. Praėjusios savaitės „motinos gamtos siautimas“ dabar jau laikomas pačiu aršiausiu visoje šio krašto oro stebėjimo istorijoje.

„National Severe Storms“ laboratorijos, esančios Norman, OK (beje, ši valstija išitaisiusi ant vadinamojo „tornadų tako“ ir kasmet nuo viesulų daugiausia nukentėjusi), tvirtina, kad atėjo laikas skirti daugiau pastangų ir lėšų šių naikinančių gamtos jėgų stebėjimui, tyrimams ir geresnės sistemos, kiek galima anksčiau gyventojams pranešiančios gresiančių tornado pavojų, sukurimui.

Paprastai tornadų stiprumas matuojamas nuo 1 iki 5, pridedant raidę F, pažymintį viesulo jėgą (f — force). F-5 stiprumo tornadai retai pasitaiko, bet jie padaro daugiausia žalos. Stebint praėjusią savaitę viesulų nusiaubtas Amerikos Vidurio vakarų valstijas, nekyla abejonės, kad tai padarė patys stipriausi tornadai.

90-ajame dešimtmetyje Valstybinis oro biuras išleido puspenktą milijardų dolerių, įtaisydamas naujausią technikos įrangą, turinčią iš anksto nuspėti tornado atsiradimo gaimybes, sukurinio viesulo kelią, jėgą ir po to nedelsiant perspėti gyventojus. Visgi ne labai daug pasistumta į priekį — perspėjimo sirenos „tornado warnings“ — teduoda apie 10 minučių žmonėms susirasti saugią vietą.

Iki šiol viesulingiausi metai buvo 1974-ieji. Balandžio

pradžioje kilo 148 tornadai, nusiaubė apie 2,500 mylių ilgio žemės juosta. Žuvo 330 žmonės, per 5,000 buvo sužeisti. Bet tuo sezonas nepasibaigė — dar sulaukta apie 10 tornadų, kurie taip pat griūvėsiais pavertė ne tik namus, bet ir daugelio žmonių gyvenimą.

Praėjusią savaitę net 384 tornadai perlėkė per 19 Amerikos Vidurio vakarų valstijų, tačiau žuvo tik 43 žmonės. Tai visgi palyginti nedidelis skaičius, kuris parodo, kad perspėjimo sistemos per 30 metų padarė nemažą pažangą.

Iš dalies nuopelnas tam skirtinas 1999 m. Valstybinio oro biuro pradėti programai, į kurios tinklą, šalia oficialių, tam pasiruošusių audrų eigos stebėtojų, įjungti eiliniai gyventojai. Jie ne tik padeda sekti debesų judėjimą ir pranešti apie atsiradusius pavojingas situacijas, bet taip pat mokomi apsaugos priemonių audros metu ir jai praėjus. Jau 563 vietovės yra įsijungusios į šią programą ir pasiruošusios netikėtumams. Programos veiksmingumo patvirtinimą laikomas Moore, OK, miestas, kurį 1999 m. gegužės 2 d. nusiaubė F-5 stiprumo tornadas. Jo metu žuvo 38 žmonės ir šimtai buvo sužeisti. Netrukus po to miestas įsijungė į šią apsaugos programą. Pereitos savaitės F-4 tornadas, praūžęs beveik tuo pačiu taku, kaip ankstesnysis, užmušė tik vieną žmogų ir devynis sužeidė.

Pavasario viesulai — tai tarytum kaina, kurią daugelis šio krašto vietovių turi užmokėti už šiltą orą, žydinčius augalus, žalius medžius. Čikaga, nors ne visiškai išvengia šios „gamtos ryškės“, bet mažiau ją plakama vien Michigano ežero deka. Milziniški vandens plotai ne taip greitai išyla, todėl Čikagoje oras ilgiau būna vėsus, ne taip staigiai kinta ir yra mažiau gaimybių atsirasti sukuriniams viesulams. Miesto tolimesnį vakariniai ir pietiniai priemiesčiai nėra tokie laimingi.

Visgi tornadai — ne juokai. Gyvenantys vietovėse, kur jie pasitaiko, turi imtis atitinkamų apsaugos priemonių. Namą galima atstatyti, baldus išgyti, automobilį nusipirkti, bet šeimos narių gyvybės niekas nesugrąžins. Jeigu audros metu visi išlieka gyvi ir sveiki, turime būti dėkingi ir nesijaudinti dėl materialinių dalykų.

portugalų kalbą aplinka bei mitai, jo lietuvių kalbos išteklis sumažino. Kituose laiškuose jis tik retai vieną kitą lietuvišką žodį įterpdavo. Jis laišką toliau tęsia ispaniškai: „Mane sujudino Jūsų perduota žinia, kad visi Cleveland lietuviai“ (šie trys žodžiai rašyti lietuviškai) mane atsi-mena ir jiems dekoju už lin-kejimus. Neseniai gavau laišką iš Vytauto ir Stefos Gedgaudo, Don Enrique Hertzog, buvus Bolivijos prezidentas, mane nustebino savo laišku, nes buvome daug metų nesimatę.

Tuo tarpu jaučiuosi gerai ir daug dirbu. Po mūsų pasi-matymo baigiau didelį (105x80 cm) Tuara duktės Maevo figūros paveikslą „Maeva“. Po to baigiau kitą, 50x70 cm dydžio paveikslą, pavadintą „Hinano“. Abu paveiksai pasi-jeok gerai ir patiko daugeliui juos matusių tahitietių. Mano naujas paveikslas bus Vahine

ne te peho“, kas reiškia „Mergina iš slėnio“. Keista, bet turini bėdos su modeliais — tahitietės neturi kantrybės po-žuoti, todėl turiu pasikliauti savo pažįstamų patarnavi-mais. Prieš savaitę, labai vė-juotą dieną, prie mūsų gyven-vietės kilo labai didelis sausų žolių gaisras. Nudėję tie gra-žios šlaitai, kuriais visada la-bai grožėjomes. Matyti tik liūdnos, rudos, plikos pašlai-tės. Geri orai tęsiasi ir nera karšta. Praėjusį šeštadienį su Tuara draugu buvau išplau-kęs juron žuvalti su tinklu ir per vieną valandą pagavome užtektinai įvairiausių žuvų.“

Tu paties laiško tęsinys, datuotas rugsėjo 1 d., po is-paniško kreipinio, tęsiasi lie-tuviškai: „Mi querido amigo p. Jonas, šiandien aš gavau foto-grafus, už ką Jums labai de-koju“. Laišką pasirašo „Jonas“ Rimša, užuot įprasto „Juan“ Rimša.

Bus daugiau

Bičiulystė

Parengia Ligija Tautkuvienė,
talkingant sūnui Adomui

Rašykite mums „Draugo“ adresu su nuoroda „Bičiulystė“
arba P.O. Box 4102, Wheaton, IL 60189
Nr.84 el. paštas: biculyste@aol.com

MENO MOKYKLĖLEI — PENKERI

Gegužės 11 dieną Čikagos Jaunimo centre vyko Meno mokyklėlės penkmečiui skirtos iškilmės. Koncertas, dailės skyriaus moksleivių darbų paroda M. K. Čiurlionio galerijoje, kurioje savo darbus atsiuntė ir šiaulių „Saulėtekio“ vidurinės mokyklos dailės klases moksleiviai. Smagiausioji dalis — vakaronė su ansambliu „Kaukas“ — dainininkais Jūrate ir Rimantu Grabliauskais, — kurios metu viso šokom ir dainavom, ėjome rateliu, tikiu, dar ilgai išliks dalyvavusių atmintys.

Koncertas, kurį pradėjome Prano Vaicaičio eilėmis „Yra šalis“ (skaite Martynas Preissaitis) ir lietuvišku pasveikinimo šoku „Kepurinė“, truko valandą laiko. Dalyvavo 52 moksleiviai (keletas sirgo, keletas jau išvyko Lietuvon), dailės parodoje — penkiolikos moks-

leivių darbai. Koncertui, parodai moksleivius parengė Eglė Brėdikienė (dailė), Virginija Dargis, Diana Gudavičiūtė, Birutė Kugaudienė, Jurga Tamonienė, Ligija Tautkuvienė (choreografijos skyrius), Jūratė Grabliauskienė, Loretta Umbrasienė (muzikos skyrius).

Moksleivių darbų parodą surengė Indrė ir Rolandas Bartasiūnai, Inga Kevličienė, Genovaitė Navikienė, Vilius Bagdonas, Jūratė Butkus.

Visa ši diuogi ir įvairi šventė buvo surengta tėvų pastangomis, kurioms sumaniai vadovavo Eglė Nemickaitė — Kulbokienė, stalus nepaprastai skoningai ir įdomiai dekoravo Jolanta Latvienė, Daiva Bačkienė ir Nerina Imšienė atliko kitus organizacinius darbus.

Tėvų komiteto narys. Iš kairės: Daiva Bačkis, Jolanta Latvienė, Eglė Kulbokienė ir moksleivė Viktorija Kulbokaite.

Meno mokyklėlės įkūrėja ir direktorė Ligija Tautkuvienė mokyklėlės penkmečio metu sukuriantis proga duoda interviu Amerikos lietuvių televizijos žurnalistei Karolai Varkutei.

Choreografo Vaidos Mačiulio, aktyvų grupės atstovai, atvykę į Meno mokyklėlės penkmečio metu sukuriantis proga duoda interviu Amerikos lietuvių televizijos žurnalistei Karolai Varkutei.

Meno mokyklėlės penkerių metų sukakties šventėje gegužės 11 d. Jaunimo centre sveikina Lietuvos generalinis konsulas Giedrius Apuokas, savo eiles pasveikinti linkia JAV LB Kultūros tarybos pirm. Marija Remienė, o gražiu sveikintojų žodžių atidziai klausosi mokyklėlės įkūrėja ir direktorė Ligija Tautkuvienė.

Meno mokyklėlės mokiniai su dėstytojais penkerių metų sukaktuvine šventėje sekmadienį, gegužės 11 d., vykusioje Jaunimo centre, Čikagoje.

Prie mamų jungėsi tėčiai — Audronis Kulbokas, Kastytis Latvys ir darbos iš širdies.

Maistą pagamino Aldona Šoliūnienė ir co.

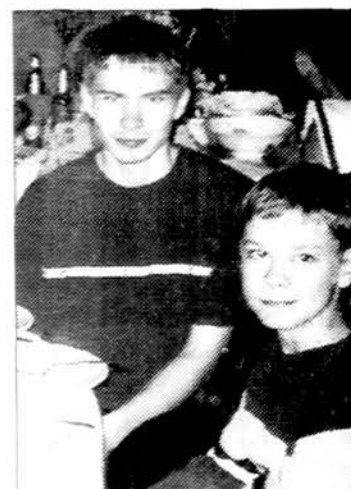
Penkmečio proga išleido „Metraštį“, kurį sumaketavo Dalia Badarienė. Prie „Metraštį“ trūsė Dalia Sokienė, Svajūnas Asadauskas, Jonas Kuprys. Viršelį suprojektavo Adomas Tautkus. Spausdino „Draugas“.

I Jubiliejinį renginį atvyko ir pasveikino generalinis konsulas Čikagoje Giedrius Apuokas, JAV LB Kultūros tarybos

pirmininkė Marija Remienė. Gauta sveikinimai ir linkeimai iš Lietuvos ir JAV. Filmavo ALTV (operatorius Skirmantas ir redaktorė Karilė Vaitkute), žada parodyti ateinantį sekmadienį, dalyvavo iš „Amerikos lietuvių“ Ramunė Rakauskaitė ir „Info Tiltu“ Stefa Tamoševičienė.

Visiems — dėstytojams, moksleiviams ir jų tėveliams, svečiams, sveikintojams — nuoširdžiausia padėka.

Ligija Tautkuvienė
Meno mokyklėlės įkūrėja,
direktorė

Choreografo Vaidos Mačiulio, aktyvų grupės atstovai, atvykę į Meno mokyklėlės penkmečio metu sukuriantis proga duoda interviu Amerikos lietuvių televizijos žurnalistei Karolai Varkutei.

Jaunieji Meno mokyklėlės dainininkai su vadove Loretta Umbrasienė, atlikę programą penkmečio sukaktuvinėje šventėje.

KAIP IŠLIKTI ILGIAU JAUNAM?

Judėti, sportuoti, taisyklingai maitintis, nerūkyti, nepadauginti alkoholio (medikai jau seniai tvirtina, kad kasdien raudono vyno taurė nekenkia, netgi kraujotakai. Tai jūsų pačių pasirinkimas ...), gerai išsimiegoti ir t.t. Taigi, keli patarimai mitybos klausimais.

Geriausieji riebalai: aliejus. Gydymo pataria pamiršti taukus ir rinktis įvairių rūšių aliejų — šaukštas ar du per dieną tikrai sveika. Aliejuje yra polinesočiųjų riebalų rūgščių, vitaminų A ir E, aliejus veikia kaip antioksidantas, mažina arterijų kalkėjimą.

Geriausieji baltymų šaltiniai: žuvis. Žuvis, ypač riebi (pavyzdžiui, tunuose ar lašišose), apstu Omega-3 rūgščių — sveiko peno smegenims

ir kraujui. Jei kasdien suvalgysi 35 gramus žuvies, beveik perpus sumažės širdies infarkto pavojus. Jei nenori kasdien po trupinėlį, tai valgys 85—115 gramų du tris kartus per savaitę.

Geriausieji mineralai: magnis. Moterims, kasdien suvartojančios 350 mg magnio, gali kur kas intensyviau sportuoti nei tos, kurios jo visiškai atsisako. Šio mineralo yra polivitaminuose bei selenose, tamsiai žaliose daržovėse.

Geriausieji mankšta: vaikščioti su svarmenimis. Jei taip pasimankštinsi bent po pusvalandį tris kartus per savaitę, suaktyvės širdies ir kraujagyslių sistemos veikla, nepriaugsi svorio. Šie pratimai stiprina kaulus, taigi išvengi osteoporozės, be to, sutvirtės rau-

menys ir sumažės nereikalingų riebalų. Iš pradžių vaikštinėk su maždaug 200 g svarmenimis abiejose rankose, paskui didink svorį, bet turi būti ne daugiau nei po 1,100 g kiekvienoje rankoje (nešiojant daugiau gali paskauti nugarą).

Geriausieji būdai išlaikyti gyvybingumą: kasryt begioti laiptais. Rekomenduojama kasdien bent 30 minučių pasimankštinti. Tai gali būti 15 minučių kelionė į darbą, 5 minutės bėgti laiptais į biurą ir 10 minučių brūzinimo dulkių siurbliu vakare. Kai kurių tyrimų duomenis, moterims, kasdien bent pusvalandį pajudantioms, 50 procentų sumažėja širdies ir kraujagyslių ligų pavojus.

Pagal įvairią žiniasklaidą parengė L. T.

LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADA JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTIJOSE
EMBASSY OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA TO THE UNITED STATES OF AMERICA

Nr. 01-15-540
2003 m. gegužės mėn.

Meno mokyklėlės vaikams, jų tėvams bei mokytojams

Mieli Meno mokyklėlės mokiniai, mokytojai bei bičiuliai,
Nuoširdžiai sveikinu jus visus Meno mokyklėlės 5-erių metų proga!

Labai džiugu, kad veikia tokia mokyklėlė, mokanti mažąsias išėjusias atžalas lietuvių kalbos bei tradicijų per šoki, vaidinimą ar piešinį, džiugu, nes tokiu būdu ugdomas išsilavinęs ir meninės sielos mažasis Lietuvos ir pasaulio pilietis.

Penkeri veiklos metai — tai pati pradžia, ir aš linkiu Meno mokyklėlei dar daug gražių jubiliejų. Tegul čia mokslus išėję vaikai grįžta vėliau jau su savo atžalomis — tai bus gražiausias įvertinimas mokytojams ir visiems mokyklėlės draugams.

Pagarbiai,

Vygaudas Ušachas

Ambasadorius

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KULTŪROS TARYBA

2841 Denison Ct., Westchester, IL 60154 • Tel./faksas 708-562-1448 • MRemys@aol.com

2003 m. gegužės 11 d.

MENO MOKYKLĖLĖS DIREKTOREI LIGIJAI TAUTKUVIENEI

Gerbiama p. Tautkuvienė,

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos vardu sveikinu Meno mokyklėlę ir Jus, direktorę, bei visas mokytojas Jūsų penkerių metų sukakties proga.

Linkiu, kad šios sukakties šventė būtų sėkminga ir kad Jūs, kaip Meno mokyklėlės direktorė, energija neišsėktų šiame sunkiame darbe. Tik tokių pasiryžėlių, kaip Jūs, pastangomis stiprėja ir išsilaiko lietuvių Amerikoje.

Linkiu jaunimui neužgesančios energijos bei ištikimybės savo Tėvynei.

Su pagarba,

Marija Remienė
JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė

Sveikiname

JAV lietuvių meno mokyklėlę Čikagoje ir
Direktorę Ligiją Tautkuvienę

gimtadienio proga

Sveikiname įkūrėją ir direktorę Ligiją, mokyklėlės rėmėjus, aukojančius save, laiką ir pinigų augančios kartos labui. Norėtume tikėti, kad auklėtiniai, kad ir kur jie gyventų, visada liks Lietuvos valstybės patriotai, idėjomis ir darbais palaikantys mūsų siekius. Aukite, bręskite, kurkite ir Lietuvos nepamirškite!

Congratulation Lithuanian School of Fine Arts with Five Years Anniversary!

Best wishes and regards for Teachers and students.

Lietuvos liaudies kultūros centro bendruomenės vardu

Juozas Mikutavičius
Direktorius

2003 m.
gegužės 2 d.

LIETUVOS RESPUBLIKOS AMBASADA JUNGTINĖSE AMERIKOS VALSTIJOSE

Gerbiama L. Tautkuvienė,

Nuoširdžiausi sveikinimai Jūsų vadovaujamai Meno mokyklėlei, švenčiančiai penkerių metų jubiliejų. Linkime ilgą, kūrybingą, turiningą metų. Visokeriopos sėkmės Jūsų darbuose.

Šiaulių „Saulėtekio“ vidurinės mokyklos bendruomenės vardu

Puslapį redaguoja Vitalija Pulokienė
(05/16/2003 Nr.23)

TIKROJO RAŠTO PRADŽIA

Tikrojo rašto pradžia slypi... piešinyje. Vienas šio rašto pavyzdžių, vartotas indėnų, rastas ant vienos uolos sienoje, prie Aukštutinio ežero, Amerikoje. Pavaizduotos penkios valty su žmonėmis pasakoja apie indėnų kėlimąsi per tą ežerą. Tas jų žygis, matyt, bus trukęs tris dienas. Paveikslėlyje nupieštos trys saulės po trimis dangaus skliautais. Raitelis ant žirgo – tai visų vadas. O kitų genčių vadų vardus vaizduoja nupiešti vėžlys, gyvatė, erelis ir kiti gyviai.

Toks raštas – paveikslas vadinamas piktografija (lotyniškai „pictos“ – piešinys, o graikiškai „grapho“ – rašau), arba vaizdaraštis. Atskiri rašto piešiniai – piktogramos. Jos ir buvo tikrojo rašto pradžia. Tokio rašto amžius, kaip teigia mokslininkai, maždaug penkiolika tūkstančių metų.

Nemokėję nei žemės arti, nei šėti, pirmą kartą žmonės vėrėsi medžioklei ir gyvenimo olose. Jie nemokėjo rašyti, bet olų ir urvų sienas margino piešiniais. Raižė laukinius žvėris ir gyvulių, vaizdavo medžioklės scenas. Tokie piešiniai atspindėjo pirmą žmogaus žingsnį. Jie tikėjo, kad piešiniai užburia ir privilioja žvėrį, gali atnešti sėkmę ar užkelti „piktąsias dvasias“.

Ilgainiui piešiniai olose įgavo įvairesnių pavidalų ir prasmės. Jie jau vaizdavo svarbius, įvykius ir atsitikimus, reikšmingus gyvenimo momentus. Norėdamas ką nors pranešti, žmogus piešdavo tą daiktą. Žodį liūtas, jis rašė, piešdamas liūtą. Norėdamas pasakyti, kad žmogus joja ar vaitimi plaukia, piešė raitelį, valtį su žmonėmis ar pan. Iš tokių piešinių susidarydavo paveikslai, kuriuos galima buvo „skaityti“ ir iš jų sužinoti apie tą ar kitą atsitikimą. Paveikslus piešdavo ir ant akmenų, medžių, apyvokos daiktų. Dažnai jie būdavo dažomi įvairiomis spalvomis.

Piktografiniu raštu buvo rašoma dar XIX a. viduryje. Netgi oficialūs dokumentai. Yra žinomas 1849 m. septynių indėnų genčių rašytas pareiškimas JAV prezidentui. Ant medžio žievės buvo nupieštos septynios žvėrelių ir paukščių figūros. Septynių prašančių genčių vardai. Linių, jungiančių figūrėlių galvas ir širdis, rodo, kad jų visų noras bendras – leisti įsikurti toms gentims naujoje vietoje.

Šiais laikais piktogramų irgi galima pamatyti. Jos vartojamos kaip reklamos ženklai. Kiek panašūs į piktografinį raštą rebusai, kuriuos spausdina laikraščiai. Kitame „Draugo“ lietuviukų leidime sužinosite vaikų apie senovės egiptiečių raštą, vadinamą hieroglifais.

Parengta pagal G. Raguotienės knygą „Simtas knygos mįslų“

Jonas Minelga

INDĖNAI

Pučia vejus.
Plazda burės.
Vakarejant.
Už Missourės.
Mirga toliai ruožai:
– Sveika, prerija žavi!

Palapinių
Miestas žvilga.
Indėnukas
Tokį ilgą
Lanką neša. Net baugu –
Nebenorių būt draugu.

Pats indėnas
Pasikele:
– Čia mūsų
Tėviškėle,
Mūsų upės, mūsų šilai,
Ar, Paw Paw, juos pamilai?

Jonas Minelga

UPĖS

Lietuvos upės lėtos, bet jos tekėdamos daro daug gražių vingių – kilpų. Jos labiausiai išvagojo Žemaitiją.

Pati didžiausia Lietuvos upė – Nemunas. Jis išteka Gudijoje netoli Minsko ir nuvingiuoja net 937 km. Nemunas plateja pamažu. Tarp Druskininkų ir Kauno jo plotis nuo 80 iki 300 m. Žemiau paplateja net iki 600 m.

Nemuno ištakos už žiotis yra aukščiau net 180 m., o per metus savo vaga nuplukdo vandens 3,5 karto daugiau, nei telpa Kuršių mariose. Upės gylis nuo 1,5 iki 5 metrų.

Nemunas žemupyje sudaro deltą – tai žema trikampė lyguma su lankomis ir ra-

Lyduvėnų geležinkelio tiltas

miomis protakomis. Svarbiausios Nemuno deltos šakos yra Rusnė, Gilija, Atmata, Skirvytė. Čia yra didžiausia Lietuvoje sąnašinė sala Rusnė ir žemiausia Lietuvos vieta – 1,3 m žemiau jūros lygio.

Nemunas – rami upė, tačiau, tirpstant sniegui, žemupyje patvinsta, apsemdamas kelius, laukus, gyvenvietes.

Daugeliu mūsų upių eina valstybinė siena, pvz., Nemunėliu, Šešupe, Nemuno žemupyje.

Jei sudėtume visų Lietuvos upių ir upelių ilgį, būtų net 27,500 km ir jomis apjuostume daugiau nei pusę žemės rutulio.

Švariose upėse pilna gyvybės. Prie akmenų prisitvirtinusios sraigės, vinguriuojančios delės, ropoja vandens vabzdžiai. Po akmenimis ar medžių šaknimis slepiasi vėžiai ir vėglės, šližiai, grobio tyko lydekos, plauko srovines aukšles ir margašonius upėtaikiai. Rudenį neršti atplaukia šlakiai ir taškuotosios lašišos. Jos padeda ikrus ir išrausta duobutes ir užžeria žvyrą. Pavasarį išsiritys mailius

plaukia jūros link.

Neris – didžiausias Nemuno intakas, antrą pagal dydį Lietuvos upė. Ji srauni, turi nemažai rėvų – akmenuotų seklumų ir slenksčių. Kadaise ja gabeno prekes, net kursavo garlaivis nuo Vilniaus iki Kauno.

Didžiausi Neris intakai – Šventoji ir Žeimenė.

Šešupė – didžiausia upė Užnemunėje.

Ula – šaliausia Dzukijos upė.

Kad žmonėms būtų patogiau, per upes nutiesiami tiltai. Vienas iš ilgiausių yra Lyduvėnų geležinkelio tiltas per Dubysos slėnį. Jo ilgis 425 m.

Upių santakose senovėje statydavo pilis, nes ten būdavo patogusia gintis nuo priešų.

Žodynelis:

santaka – vieta, kur viena upė įteka į kitą.

ziotys – vieta, kur upė įteka į ežerą ar jūrą.

delta – ties upės žiotimis iš sąnašų susidariusi lyguma, kurioje upė skaidosi į šakas.

JONAS TAUGINAS „MANO JUODAS ŽVĖRIS“

(Tėsinys.
Pradžia „Draugo“ lietuviukų nr. 22)

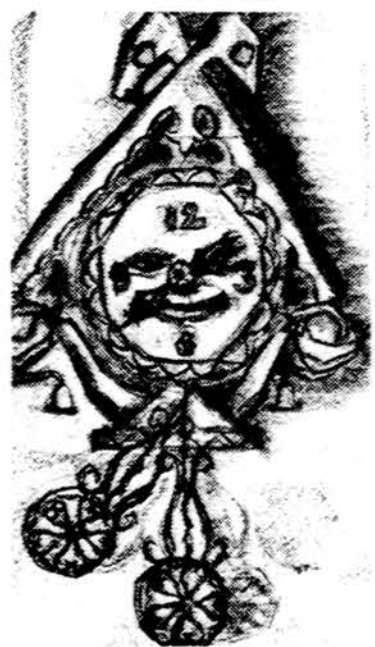
Trumpas išsiskyrimas

Spalio septintąją išsiruošiau į Čepkelius spanguolių. Kur palikti Čiuką? Mat vieną naktį miegoti Sanke-liuose neteks. Čiukas per tą laiką numirti gali iš alkio. Su broliu Kaziu nutarėme Čiuką nuvežti pas jo uošvienę, tegul pasaugos ir pašers. Pasaky-siu, jog uošvienei perdaug džiaugsmo nesuteikė.

Isodinome Čiuką į krepšį su šienų, įkrovėme į mašiną ir pirmyn. Šerniukui tokios mūsų išdaigos nepatiko. Jis tik šast iš krepšio ir bringt žemyn galva tarp sedynių. Nukrito lyg negyvas daiktas. Ir nė garso. Aš sėdėjau priekinėje sedynėje. Atsigrėžiau pažūrėti, ar šerniukas nenusisuko sprando, o jis sau stovi kaip niekur nieko. Paskui pradėjo keberiotis tarp sedynių ir, žiūrėk, jo šnypas jau prie mano kelių. Bet to ne-užteko. Čiukas pradėjo verkš-lenti ir prašytis paimamas ant rankų. Ką su juo darysi – paėmiau ant kelių, o jis pradėjo man... pilvą knisti. Būtų išknisęs ir baržda, bet nepa-siektė. Kazys, žiūrėdamas į tokius cirkus, pasakė: „Išvaiz-duok, užaugęs pusantr šimto kilogramų šernas lipa tau ant kelių ir knisa pilvą. Gera tau būtų?“ Ką gali žinoti, pasakiau. Gyvenime visko būna... Kol mes kalbėjome, Čiukas pakiojo galvą po pažastimi ir saldžiai užmigo.

(Bus daugiau)

Vytė Nemunėlis

LAIKRODĖLIS TIK-TIK-TIK

– Laikrodėli, tik-tik-tik.
Kiek jau laiko, pasakyk!

– Tik-tik pusė aštuntos –
Šok iš lovos, iš šiltos.

Vilkis, renkis, valgyk greit,
Į darželį laikas eit!

– Laikrodėli, tik-tik-tik,
Kiek jau laiko, pasakyk?

– Tik-tik valanda pirma,
Laukia tetis ir mama.

Baigtos pamokos šandien,
Mokyklei tark „sodie“!

– Laikrodėli, tik-tik-tik,
Kiek jau laiko, pasakyk!

– Tik... mieguistas jau esu,
Jau visai tamsu... tamsu...

Laikas jau ir tau miegot,
Po sapnų šalis skrajot...

ABC PATIEMS MAŽIAUSIEMS

Tėsiame abėcėlės pamokėles patiems mažiausiems „Draugo“ lietuviukams, kartu su poetės Danutės Lipičutės-Augienės ketureiliais.

L

Laiką skaito laikrodikas.
Laikrodžio rodyklė sukas:
Lingu lingu vis aplinkui,
Ligi dvylika surinko.

PATARLĖS, PRIEŽODŽIAI, POSAKIAI

Laikas ateina ir pašalas išeina.

Laikas bėga ir atgal negrįžta.

Laikas darbymetį – prekė prekymetį.

Laikas geriausias gydytojas.

Laikas ir akmenį pragraužia.

Laikas medžius rauna, kalnus griaua.

Laikas ne upelis, neužtvenski žabeliais.

Laikas – pinigai.

Laikas prabėga, bet pėdsakai lieka.

Laikas viskam trumpas duotas, lekia kaip sparnuotas.

Laikui durų neužtrenksi.

Laikui kelio nepastosi.

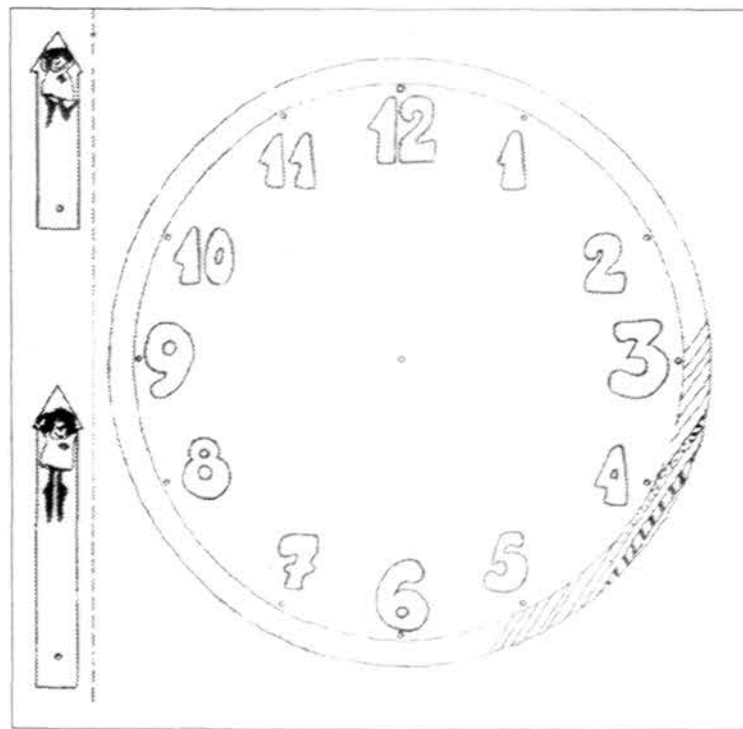
Parengta pagal J. Mingirdo knygą „Patarlės, priežodžiai, posakiai“

MIELI „DRAUGO“ LIETUVIUKAI

Ar galite įsivaizduoti, vaikučiai, kas nutiktų žmogui, kuris nemoka naudotis laikrodžiu? Ogi visos nelaimės! Jis nežinotų kada gultis, kada keltis, veluotų į pamokas ir į darbą, arba – dar blogiau – į gimtadienį! Todėl „Draugo“ lietuviukai kviečiami pasimokyti pažinti laikrodį.

UŽDUOTIS:

Pritaisykite prie laikrodžio šias rodykles ir pasimokykite pažinti valandas. Po to, gražiai nuspalvinkite, atsiųskite į redakciją. O jei dar ketureilį apie laikrodį sukurtumėte, mes atspausdintume, ir visi mažieji lietuviukai galės jį išmokyti!

KAZYTĖ IR JONUKAS

Mazylis klausia savo bendraamžes:

– Tu teksti už manęs, kai aš užaugau?

– Ką tu! Mūsų šeimoje tuokiasi tik vienas su kitu: tetis su mama; senelis su senele; sosis neseniai ištekojo už mano svainio...

ČIKAGOS LITUANISTINĖS MOKYKLOS MOKSLEIVIŲ RAŠINIAI

Ką aš sakčiau apie Lietuvą kitataučiai

Aš kitataučiai papasakočiau daug įdomių dalykų. Pirmą, aš jam papasakočiau apie gražią Lietuvos gamtą. Apie visas upes ir žinomus ežerus. Apie Nemuną ir pasakytčiau, kad tai yra Lietuvos ilgiausia upė. Pasakytčiau apie Nemuną, nes aš prie jo užaugau. Taip pat papasakočiau apie Lietuvos miškus ir žvėrelius, kurie ten gyvena. O kiek daug skanių uogų ir grybų juose auga!

Kitataučiai papasakočiau apie Lietuvos praeitį ir jos žymius valdovus. Nepamirščiau papasakoti apie didįjį Žalgirio mūšį. Dar papasakočiau apie Sausio 13-ąją, kokia stipri tauta mūsų ir kaip nutiesė vienybės kelią. Pabaltijo valstybių žmonės susikibę rankomis. Dar daug dingo ir gražaus galėčiau papasakoti kitataučiai apie mūsų Lietuvą.

Erikas Sineokas
6 skyrius

Ko aš galiu pasimokyti iš drugelio?

Aš išmokčiau iš jo kaip reikia skraidyti. Aš skrisčiau ir pamatytčiau daug gyvūnų, gelių ir kitų gražių dalykų. Dar skrisčiau pas draugus. Jei lytų lietus, palysčiau po lapu. O jei būtų karšta, pasislėpčiau po medžiu. Ir norėčiau skristi labai, labai toli.

Andrius Bernotas
5 skyrius

Kuo aš pasitikiu? Kodėl?

Aš pasitikiu savo šeima ir geriausiais draugais, todėl.

kad nelaimėję jie man padėdavo ir paguodavo. Aišku, jie man padeda ir dabar. Taip pat aš pasitikiu savo nuojauta, kuri mane ne kartą išgelbėjo. Vienas iš tokių nuotykių atsitiko Lietuvoje, kai pasiklydau miške grybaudamas.

Buvo šiltas ir drėgnas rudens rytas. Rūkas dar dengė miško žaliasias gėles. Tai buvo ir nuostabiausias gamtos rytas. Jo aš niekad nepamiršiu. Taigi, pradėjome grybauti. Aš buvau pirmas, kuris surado pirmą dienos grybą. Tai buvo baravykas, surastas giliame miško eglyne. Aš taip apsidžiaugiau, jog pradėjau bėgti pas savo brolių pasigirti. Bėgdamas pastebėjau, kad esu nematytose vietoje. Tada išsigandau. Šaukiau visus kiek leido balso stygos, kol užkima. Tai buvo blogiausia, kas galėjo nutikti. Aišku, buvo ir blogesnių, bet tai buvo mano pirmasis „blogas nuotykis“. Taigi, nusprendžiau, kad reikės pasitikti savo nuojautą ir pasinaudoti žiniomis, kurias įgijau iš mano senelio. Jis man pasakojo kuri medžio kamieno pusė žalia. Tada pamaciau daug medžių, kurių viena kamieno pusė žalia ir prisiminiau, kad mūsų mašina yra pietinėje miško pusėje, o žali kamienai rodo pietų kryptį. Pradėjau bėgti. Bėgau, kiek kojos nešė. Bėgdamas sustodavau pailsėti ir pagrybauti. Taip surinkau pilną krepšį grybų. Tada jau nebe-galvojau, kad esu pasiklydęs ir išgirdau mano brolio balsą. Taip aš suradau jį ir savo tevelius. Mano nuojauta ir žinios mane išgelbėjo.

Tomas Umbrasas
10 klasė

PRINOKO PLANAI A.P.P.L.E. — 2003 METŲ VASAROS KURSAMS

Siu metų balandžio 5 d. North Carolina universitete, gražioje Chapel Hill vietoje, vyko A.P.P.L.E. (Amerikos pedagogų tauta Lietuvos švietimui) bendrijos vadybos metinis pavasarinis susiavimas. Susiavimo tikslas:

1. užbaigti darbo planus 2003-tiems metams ir 2. apibrėžti bei išdėstyti planus 2004-tiems.

Susiavimo metu buvo padaryti įvairūs pranešimai apie bendrijos „sodą“: pereinamųjų metų vasaros kursų, finansinių šaltinių, remėjų — narius, žiniaraštį, informaciją kompiuteriu ir spaudoje. „Vilties“ stovykla šventė ir t.t.

2002-ju metų A.P.P.L.E. direktorius dr. Philip Taylor savo pranešime pasidžiaugė gerai pėnari pasisekusiais vasaros kursais. Juos lankė daugiau kaip 1.120 Lietuvos mokytojų. Kursai vyko Vilniuje ir 16-oje kitų Lietuvos vietovių. Nors ypatingas dėmesys buvo skiriamas mokytojų mokymui įvertinimui, tačiau paskaitos buvo skaitomos dar ir kitose aštuoniose disciplinose (srautuose).

Turint pakankamai ilgą 12 metų patirtį, A.P.P.L.E. ir L.R. Švietimo ministerijos ruošiamų Lietuvos mokytojų vasaros kursų darbai vyksta sklandžiai. Daug padeda Lietuvoje gyvenanti ryšiniškė Ramutė Žemionienė. Vasaros kursų programa galutinai nustato ir tvirtina L. R. Švietimo ministerija. Pateidaujami destytojai, privalo paruošti ir įteikti A.P.P.L.E. bendrijos direktoriui savo paskaitų santrauką,

nurodant, kokiam skaičiui ir kokios rūšies klasių mokytojų (mokytojų, mokyklų vedėjams, socialiniams darbuotojams, psichologams ir kt.) paskaitos taikomos, kas jose bus pristatoma ir nagrinėjama.

Atvykus į Lietuvą pakvietimus gavusiems lektoriams, Švietimo ministerija užmoka už nakvynę, maistą ir vietinę transportaciją.

Dabartinė A.P.P.L.E. direktorė dr. Katherine Dunlap atkreipė dėmesį į keturias atskiras ir reikšmingas bendrijos veiklos sritis: 1. vasaros kursai; 2. rajoninės programos; 3. darbas „Vilties“ vaikų su protine negalia stovykloje ir 4. darbas specialioje pedagogikoje su prof. dr. Algirdu Grigoniū.

Šios vasaros mokytojų kursų apjungianti tema bus „Socialinis darbas mokykloje“ — bendradarbiavimas tarp mokyklos ir namų. Iš JAV į Lietuvą vyksta 56 lektoriai: 17 turintys lietuvišką vardą / pavardę ir apie 50 proc. su daktaro laipsniu. Vilniuje vyks paskaitos 15 srautų: vadybos, kompiuterio mokslų, pradinės mokyklos mokytojų, vidurinės mokyklos mokytojų, anglų kalbos mokymo, istorijos, vaikų su negalia integravimo į bendrojo lavinimo klases, kūrybos, literatūros, bibliotekos mokslų, matematikos, pagalbos mokiniui, religijos ir etikos, socialinės pagalbos patyrusiems šeimoje netekti.

Rajoninės programos vyks dar kitose penkiose Lietuvos vietovėse. „Vilties“ stovykloje, Kaune ir kitur, dirbant su

A.P.P.L.E. vadybos ir tarybos direktorių susiavimo dalyviai North Carolina universitete, Chapel Hill.

prof. dr. Algirdu Grigoniū. Ilgokai planuotus agrikultūros mokslus dėstys dr. Jim Connors, dr. Jim Breauseau ir Sage Morse. M. S. Gaila, kad dėl didžiulės sniego audros Kanadoje, į susiavimą negalėjo atvykti A.P.P.L.E. 2004-tiems metams vadovaujanti direktorė Irena Ross. Jos planai ateinančių metų bendrijos veiklai bus pristatyti kitame bendrijos vadovų posėdyje. Idomų pranešimų apie švietimo gaires bei švietimą Lietuvoje padarė viena A.P.P.L.E. steigėjų ir buvusių L. R. Švietimo viceministrė Vaiva Vebraitė. Buvo malonu išgirsti, kad UNESCO pripažino Lietuvą ir Angliją pirmiausia švietimo valstybėmis švietimo reformų sėkmei. Bendrijos direktorių tarybos paprašyta, Vaiva Vebraitė vel sutiko vadovauti A.P.P.L.E. bendrijai 2005 metais.

Reikėtų paminėti labai rūpestingai ir kruopščiai dr. Katherine Dunlap suplanuotą susiavimą ir visą savaitę trukusį pasisėdėjimą. Ištrūkus iš Čikagos ir kitų Amerikos valstijų žvabaus šalčio, atsirado puiki progą pasidžiaugti mėlynu North Carolina dangumi ir pasigrožėti žydinčio pavasario ryškiais spalvomis. Teko aplankyti gražią, 1795 metais įkurtą, N. Carolina universitetą ir patirti pagarsėjusį „Southern hospitality“ vaišingumą.

Šv. Tomo More katalikų bažnyčios biuletenyje atradom įdėtą susiavimui sveikinimą ir vasaros kursų būsimos lektorės prašymą parapijiečiams vel paremti A.P.P.L.E. veiklą ten pat išvardintomis dovanomis. Ši universitetinio miestelio veikli parapija, kurios klebonas kun. John G. Durbin, STL, yra dirbes su A.P.P.L.E. 1996 metais Lietuvoje, vertina ir dažnai prisideda prie A.P.P.L.E. ir Lietuvos mokytojų bendro tikslo ir darbo. A.P.P.L.E. adresas: P.O. Box 617, Durham CT, 06422.

Ritonė Rudaitienė

UŽ IŠSAUGOTĄ...

Atkelta iš 3 psl.

Dėl caro valdžios persekiojimo pabėgęs į Rytų Prūsiją, o vėliau į Ameriką P. Mikolainis ir toliau dirbo lietuvių labui. Tapo knygų leideju, dalyvavo įvairių Amerikoje veikusiu lietuviškų organizacijų veikloje, bendradarbiavo ir Lietuvoje leidžiamuosiuose laikraščiuose „Lietuvos žinios“, „Lietuvos ūkininkas“ ir kt., pristatydavo lietuvišką spaudą J. Basanavičiui, gyvenusiam Bulgarijoje, Varsoje. Ne veltui šiandien prisi-

mename knygnešius, jų nuveiktus darbus. Arteja Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena. Už išsaugotą lietuvišką žodį mes turime būti dėkingi jiems — šio žodžio nešėjams, saugotojams, platintojams — knygnešiams. Kitos tautos tokio žodžio „knygnešiai“ neturi. Tai tik Lietuvos istorijos, jos skaudžios ir sunkios praeities dalelė. Branginkime jų atminimą, bukime verti jų pasiaukojimo ir darbu.

Elena Dereškevičienė
Vištyčio Petro Kriaučiūno

Ilgametis A.P.P.L.E. darbuotojas iš Kauno — steigėjas Vaiva Vebraitė ir Ritonė Rudaitienė.

A.P.P.L.E. bendrijos narių grupė su specialios pedagogikos mokytoja Ritonė Rudaitiene. Nėra N. J. Vytis. Ritonė Rudaitienė ir...

PADĖKA

Lietuvos Šv. Kazimiero Kongregacijos seserų vardu dėkojame už aukas Pažaislio Vienuolyno fondui (per įgaliotinį Algį Liepinaitį). Pažaislio vaizdajuostei aukojo:

\$500 prel. Ignas Urbonas, Jonas ir Laima Šalčiai, Algis ir Lydia Liepinaičiai.
\$175 Angelė Katelė.
\$150 Ed. Kazragis, Sofija Mickevičienė.
\$100 dr. Birutė Kasakaitienė, Marija Vaitkus, Jonas ir Onutė Rugeliai, Regina Jautokas, Brighton Park Lith. H.O. Assc., Vytenis ir Vida Šilai, Benigna Butler, Ada E. Sutekus, dr. Petras ir Stefa Kisieliai, dr. K. G. Ambrozaitis, Juozas Mikulis.
\$75 Danguolė A. Bartkuviene.
\$50 Aldona Rukuiža, Brighton Park LB.
\$25 kun. V. Memėnas, J. ir D. Liubinskai, I. ir L. Kirkai.
Viso \$3,325.25.
Aukus prašome siųsti ir ant čekio užrašyti: Pažaislis Fund — vaizdajuostei, c/o Sisters of St. Casimir, a non-profit organization, 2601 W. Marquette Road, Chicago, IL 60629-1817.

DŽIAZO IR ŠIUOLAIKINIO MENO ŠVENTĖ KAUNE

Balandžio 23 dieną Kaune prasidėjo, visą savaitę trukęs, XIII tarptautinis džiaz festivalis, to paties mėnesio 30 dieną pasibaigęs koncertais Vilniuje. Jau antrus metus iš eilės džiaz festivalio metu taip pat rengiami šiuolaikinio meno projektai miesto centre įsikūrusioje galerijoje „Arteritorija“, kurioje kviečiami koncertuoti ir festivalyje dalyvaujantys muzikantai.

Džiaz festivalis oficialiai buvo atidarytas Kauno rotušėje ir jau kita diena miestą užplūdo šventiška nuotaika. Kauniečiai ir miesto svečiai Karo muziejaus sodelyje galėjo pasiklausyti varpų džiaz muzikos, pasidžiaugti iš Vėnybės aikštės pakilusiu oro balionu, kuriuo skrendantys muzikantai gromadi skelbė festivalio pradžią.

Balandžio 24-a, antrąją festivalio dieną, miesto kultūrinį gyvenimą pagyvino galerijoje „Arteritorija“ atidarytas šiuolaikinio meno projektas „Artpropaganda“.

Prieš metus pradėjusi veikti galerija jau tapo vienu svarbiausių šiuolaikinio meno centrų Kaune. Pasak renginio kuratorės, VDU absolventės Dainos Citvarienės, „Artpropaganda“ akcentuota meno galia skleisti visuomenei aktualias idėjas, veikti žmonių samone bei skatinti naujus, kitokius procesus, t.y. — sugebėjimas „propaguoti“. Taip pat bandyta išsiaiškinti, kokią įtaką politiniams, ekonominiams bei socialiniams procesams daro šiuolaikinis menas ir ar šiandien jis privalo ieškoti kelių į realų gyvenimą ir tapti suprantamu bei idomiu „masėms“. Dvi savaites trukusio projekto metu specialiai šiai progai galerijos patalpose įrengtoje kavinėje vyko konferencija, meno projektų viešose erdvėse pristatymas, diskusijos bei menininkų darbų peržiūra. Be to, čia koncertavo džiaz festivalio dalyviai, atlikę įvairią muziką — nuo gana pramoginio iki avangar-

Festivalio atidarymo diena Laisvės alejoje Kaune.

dinio džiaz.

Vytauto Didžiojo universiteto absolventės kuruojamame projekte „Artpropaganda“ aktyviai dalyvavo ir šio universiteto studentai Emanuelis Ryklys, Giedrius Gulbinas ir Tomas Pabedinskas, pranešimą skaitė Menų instituto destytoja dr. Rasa Andriulytė, aptarusi meno kūrinio vaidmenį gyvenimo kasdienybėje. Be to, VDU studentai gausiai papildė renginių lankytojų gretas.

Emanuelis Ryklys, 1997 m. pradėjęs informatikos bakalauro studijas VDU, o dabar tęsiantis mokslus magistrantūroje, kartu su kolektyvu „RUT RUT“ pristatė audiovizualinę kūrybą. Kaip teigia pats E. Ryklys, su skaitmeninio vaizdo ir virtualios realybės kurimo bei valdymo priemonių įvairove jis susipažino 1999-2001 m. dirbdamas VDU Multimedijos laboratorijoje. „RUT RUT“, derinantys artimą džiazui muziką ir video vaizdus, pastaraisiais metais dalyvavo ne viename multimedijos meno ir šiuolaikinės muzikos festivalyje, o šiemet — XIII tarptautiniame džiaz festivalyje.

VDU menų instituto stu-

dentai G. Gulbinas ir T. Pabedinskas surengė spektaklį, pavadintą „Free (from) stickers“, „propaganda“ paversdami deklaratyviu, estetizuotu meniniu veiksniu, kuriuo siekta parodyti stereotipų užvaldytos visuomenės būvį ir klausti, ar tokiomis sąlygomis yra įmanoma asmeninė žmogaus laisvė.

Džiaz festivalio koncertai Kaune baigėsi balandžio 27 dieną įspūdingu amerikiečių trimitininko Roy Hargrove ir jo grupės pasirodymu VDU koncertų salėje. Šis muzikantas yra vienas žymiausių JAV jaunosios džiaz muzikantų kartos atstovų, vadinamųjų „Young Lions“, kurie tęsia vėlyvojo „hardbop“ tradicijas. „Hardbop“ išsiplėtojo iš „bop“, kurio atsiradimas 20 a. penktojo dešimtmečio pradžioje zenklino džiaz atsisirbimą nuo pop muzikos ir priartėjimą prie meno. Taigi Kaune skambėjusios improvizacijos klausytojams leido pajusti pirmojo modernaus džiaz stiliaus savitumą.

Nemažiau įsimintina buvo ir „Artpropagandos“ renginių pabaiga. Gegužės 4 dieną, Šiuolaikinio meno informacijos centras, vadovaujamas

Gedimino Banaicio, taip pat baigusio bakalauro studijas VDU Menų fakultete (dabar Menų institute), pakvietė i kino vakarą, skirtą amerikiečių avangardinio kino kūrėjui Stan Brakhage. Daugiau nei tris valandas trukusio renginio metu buvo parodyti ir visai nauji, šiuolaikinėmis kompiuterinėmis technologijomis apdoroti, video darbai, ir ant tradicinės kino juostos paties S. Brakhage išrašyti ir nuspalvinti vaizdai. Jonas Mekas, žymus lietuvių poetas ir filminkas, gyvenantis JAV, sako, kad jei S. Brakhage nebūtų pripažintas garbiu kino kūrėju, tai neįmanoma būtų paneigti jo, kaip dailininko svarbos šiuolaikinio meno pasaulyje.

Taigi Kaune įvyko tikra džiaz ir šiuolaikinio meno šventė, akivaizdžiai paneigianti dažnai šiam miestui duodamą „provincijos“ vardą, o renginių sukeltas susidomėjimas parodo, kad kultūra ir menas nepagrįstai laikomi nesvarbia socialinio ir kiekvieno žmogaus asmeninio gyvenimo dalimi.

Tomas Pabedinskas

Džiaz muzikantai pakohtin i Karo muziejaus sodelyje vykstantį festivalį.

Prancūzai jaučia moralinę skolą būsimojiems Europos Sąjungos narėms

Atkelta iš 1 psl.

Prancūzijos ir naujųjų Sąjungos narių santykius, kitus svarbius klausimus.

Po susitikimo svečias sakė, jog reikia pripažinti, kad tarp 25 ES narių visuomet bus nesutarimų. Tačiau tai yra normalu. „Akivaizdu, kad, pavyzdžiui, Portugalijai bus daug įdomiau tai, kas vyksta Maroke, nei tai, kas vyksta Baltarusijoje. Visi-

kai atvirkesčiai bus Lietuvoje“, sakė G. Araud. Tačiau, anot jo, reikia pripažinti, kad yra ir daug klausimų, dėl kurių ES narės vieningai sutaria.

„Pavyzdžiui, sprendžiant problemas Balkanuose — Makedonijoje, Bosnijoje, Kosove — visos Sąjungos narės laikosi vienos nuomonės, o ES ir NATO čia dirba išvien“, pažymėjo pareigūnas.

Paklaustas, kada Prancūzija turėtų patvirtinti NATO stojimo sutarčių protokolus, G. Araud patikino, kad tai turėtų būti padaryta „iki Kaledū“.

Deja, anot jo, ši procedūra Prancūzijoje dėl sudėtingų teisinių procesų vyksta labai greitai.

„Tačiau jokių politinių problemų tikrai nekils“, pabrėžė jis.

Teismas reabilitavo buvusią premjerę Kazimierą Prunskienę

Atkelta iš 1 psl.

K. Prunskienė buvo pirmoji Lietuvos vyriausybės vadovė po nepriklausomybės atkūrimo. Ji vadovavo ministrų kabinetui 1990-1991 metais.

Seimo narys Vytautas Landsbergis po nuosprendžio paskelbimo tebeįsako, kad žemesnis teismas gali panaikinti aukštesnės instancijos sprendimą. „Kokiu pagrindu, jeigu jau naikinama, Irodymų yra kruvos — aname sprendime yra išvardinta daug dokumentų, kurie yra KGB archyvuose, kur fiksuota pavardė, slaptyvardis ir agentūrinės bylos numeris“, klausė V. Landsbergis.

Valstietis ir Naujosios de-

mokratijos partijų sąjungos pirmininkė pernai rugsėjį kreipėsi į Vilniaus apygardos teismą, prašydama panaikinti ankstesnį teismo sprendimą dėl bendradarbiavimo su sovietų KGB.

K. Prunskienė Vilniaus apygardos teismui yra sakiusi, kad vadinamasis dokumento originalas, kuriuo remdamasis teismas 1992 metais priėmė sprendimą, yra klastotė. Seimo narė sakė, kad kreipėsi į Seimo archyvą. Ypatingą archyvą ir dar kelias institucijas, kurios atsakė, kad neturi tokio dokumento originalo.

Tačiau praėjusių metų pabaigoje originalą pasiskelbė tu-

ris Nepriklausomybės akto signataras Balys Gajauskas.

Pernai gruodžio 18 dieną jis atidavė dokumentą Lietuvos archyvo departamentui.

B. Gajauskas ankstesniuose teismo posėdžiuose yra miglotai pasakojęs apie dokumento gavimo ir perdavimo aplinkybes.

Liudytoju buvo apklaustas ir buvęs Aukščiausios Tarybos — Atkuriamojo Seimo laikinosios komisijos SSRS KGB veiklai Lietuvoje tirti narys, buvęs Valstybės saugumo departamento vadovas Jurgis Jurgelis.

Jis teismui pareiškė, kad ši komisija nebuvo pajėgi priimti objektyvų sprendimą.

Iš Ispanijos parskraidintas teisėsaugos ilgai ieškotas „Lazeris“

Atkelta iš 1 psl.

Rimanto Okulčiaus parduotuvę „Svainija“, reikalaujanti sumokėti 10,000 JAV dolerių „duoklę“. Gindamas R. Okulči-

aus iš teisėtai turėto pistoleto nušovė reketo organizatorių laikomą Panevėžio nusikaltėlių autoritetą Vitalijų Tuzovą, jo parankinius Marių Kalvelį, Kęstutį Barbauską bei Darius Augustavičių.

Vidmantą Kirkį, Kęstutį Vaitiekuną, Virginijų Rakauską, bei A. Lazauską verslininko šūviai sužeidė. Dėl įvairių sužeidimų jie buvo paguldyti į ligonines.

Panevėžio ligoninėje liko gydytis tik K. Vaitiekūnas, kiti trys jo bendrininkai buvo per-

vežti į Vilnių. Tikėdamiesi išvengti baudžiamosios atsakomybės, netrukus V. Kirklys, A. Lazauskas bei V. Rakauskas pabėgo iš sostinės ligoninės.

1997 metų pradžioje pabėgę gaujos nariai atsiuntė laišką Panevėžio apygardos prokuratūrai. Jie tikino esą nekalti ir nieko nežina apie R. Okulčiaus reketavimą.

Pabėgusių nusikaltėlių paiešką pradėjusi Lietuvos policija gavo informacijos, kad jie slapstosi užsienyje.

Iš ieškomo trejeto pirmasis 2001 metų kovo 13-ąją Ispanijoje buvo sulaikytas A. Lazauskas. Užsienyje šis bėglys naudojosi padirbtais dokumentais ir gyveno gana prabangiai. Gene-

ralinės prokuratūros paruoštas prašymas išduoti „Lazerį“ diplomatiniais kanalais buvo perduotas Lietuvos ambasada Ispanijoje, tačiau paveldavo.

Nustatytu laiku nesusilaikę prašymo išduoti „Lazerį“ Lietuvai ir neturėdami pagrindo ilgai jį laikyti už grobį, ispanai lietuvių paleido.

Išėjęs į laisvę, „Lazeris“ vėl pasislėpė, tačiau pernai Velykų sekmadienį jis buvo vėl sulaikytas.

Vienas „Svainijos“ bylos kaltinamųjų V. Kirklys į Lietuvą buvo parskraidintas kovo 26 dieną iš Prancūzijos. 5 metus nuo Lietuvos teisėsaugos slapstęsi vyriškis įkliuvo Paryžiuje, įtarus vagystei.

senienu, kurios vieta — nebet muziejuje. (K-Elta)

* Mažėjant gimstamumui ir brangstant paslaugoms už vaikų maitinimą, Kauno priešmokyklinės įstaigos beveik nebeliko eilių. Kauno lopšelių-darželių pastaruoju metu lanko per 11,700 vaikų, o norinčiųjų į juos patekti — daugiau kaip 500. Tai gerokai mažiau nei prieš 4 metus — tada nepatekusiųjų į šias įstaigas buvo per 3,000. Pastaruoju metu darželių lanko vis daugiau socialiai remtinų šeimų vaikų, kurios už auklėjimo paslaugas nieko nemoka. (KD-Elta)

* Susisiekimo ministro, socialdemokrato Zigmanto Baltyčio išskirtinis rūpestis jo gimtinės keliais sukelė itarimų. Ministro pastangomis vyriausybė 2.6 mln. litų paskyrė Šilutės ir Šilalės rajonų keliams tvarkyti. Šilutės rajone gimęs Z. Baltytis 2000 m. čia buvo išrinktas į parlamentą. Politiko užmojai — važinėti gerais keliais pas rinkėjus, į gimtinę ir namus. (LZ-Elta)

* I specialiųjų tarnybų akiraty pateko ilgametis Lietuvos maisto ir veterinarijos tarnybos vadovas Kazimieras Lukauskas. „Respublikos“ žiniomis, Prezidentui įpareigoję Specialiųjų tyrimų tarnybą išsiaiškinti, ar K. Lukauskas ir jo pavaldiniai nepiktinaudžiauja tarnybne padėtimi. Prezidento patarėjas valstybinio saugumo ir gynybos klausimais Remigijus Ačas sakė, kad „piktinaudžiavimo požymiai akivaizdūs“. (R-Elta)

* Lietuvos kaimo sodybose per šiuo metų sausio-balandžio mėnesius apsilankė 23,500 poilsiautojų — 37.4 proc. daugiau nei tuo pačiu 2002 metų laikotarpiu. (BNS)

Gautos aukos Lietuvos partizanų šalpai

- \$200 Lietuvių Tauragės klubas per Stasę Rudokienę, Chicago, IL (viso \$900);
- \$100 Ignas ir Dangirda Budrys, Lockport, IL (viso \$500); Dalia Jakienė, Norristown, PA (viso \$300); kun. Vytautas Memėnas, Riverside, IL (viso \$300); Česlovas Žilionis, Palos Heights, IL (viso \$83); Vladas ir Raminta Sinkus, Lemont, IL (viso \$305);
- \$28 Aldona Jesmantas, Riverside, IL (viso \$103);
- \$25 Janina ir Feliksas Bobinas, Berwyn, IL (viso \$113); Marija Kriščiūnas, Collinsville, IL (viso \$350); Antanas Lingis, Burbank, IL (viso \$155); Joseph Noreika, Beverly Shores, IN (viso \$165); Birutė Razminas, Oak Lawn, IL (viso \$400);
- \$20 Rimas Černius, La Grange Park, IL (viso \$70); Jaunutis ir Antanina Dagys, Beverly Shores, IN (viso \$195); Bronius Juodelis, Willowbrook, IL (viso \$65); Birutė Navickienė, Lemont, IL (viso \$40); Jonas Sidrys, Downers Grove, IL (viso \$70); Algis Stepaitis, Arlington Heights, IL (viso \$870); Galinda Šilingaitė, Chicago, IL.

Pagerbdami mirusių atminimą, Lietuvos partizanų šalpai aukojo:

- a.a. Stančiko atm. Francis Pakalnis, Santa Monica, CA aukoja \$50 (viso \$535).
  - a.a. Edvardo Lapo atm. per JAV Atlanto rajono L.P.G. fondo atstovą E. Slavinską atsiųstos aukos:
  - \$50 Severina ir Nardis Juškus, Lemont, IL.
  - \$30 Birutė Sekmakas, St. Pete Beach, FL.
  - \$25 Aldona Grinis, St. Pete Beach, FL; Angelė ir Albinas Karniai, St. Petersburg, FL (viso \$45); Vilia ir Antanas Marchertai, Orland Park, IL; Dalia Racka, Clearwater, FL; Aldona ir Juozas Šulaičiai, St. Petersburg, FL; Elvyra ir Jurgis Vodopaliai, Gulfport, FL.
  - \$20 D. ir A. Adomaičiai, St. Pete Beach, FL; Pranas Budininkas, St. Pete Beach, FL; Kleofa Gaižauskienė, S. Pasadena, FL; Aldona Oliene, St. Pete Beach, FL; Irena Punkrienė ir Alf. Bražys, Toronto, Ont., Canada; Danutė ir Liutaveras Siemaškos, Palm Harbor, FL; Irena ir Eugenijus Slavinskai, St. Petersburg, FL (viso \$200); Gytis ir Edita Šernai, Palgrave, Ont. Canada; Vida Tumasienė, St. Pete Beach, FL (viso \$180); Sofija Vaskienė, St. Petersburg, FL (viso \$670); Janina Vienužis, St. Pete Beach, FL.
  - \$10 Jonė ir Vytautas Stašai, Seminole, FL; Prima Vaškelienė, St. Pete Beach, FL (viso \$30); Halina Žitkienė, St. Pete Beach, FL.
- Lietuvos partizanų globos fondo valdyba širdingai dėkoja visiems aukotojams už gausias aukas. Mirusių šeimoms ir jų artimiesiems reiškiamas širdingiausias užuojautas. Norintieji savo aukomis prisidėti prie buvusių partizanų šalpos, prašome aukas siųsti šiuo adresu: L.P.G. Fund, 2711 West 71st Street, Chicago, IL 60629.

DRAUGAS, 2003 m. gegužės 16 d., penktadienis

7

PADEKA

A + A

VAIDOTUI KOVALČIUKUI

mirus, širdingai dėkojame giminėms, draugams ir pažįstamiems, dalyvavusiems atsisveikinant su Vaidotu.

Dėkojame gerbiama kun. J. Kuzinskui, grabnešiams ir laidotuvių koplyčios personalui už malonų patarnavimą.

Tegul gailestingas Dievas suteikia Amžiną Atilį Vaidotui Amžiną Ramybę.

Liūdinti šeima

Mūsų brangiai draugei INDREI netekus matytės

A + A

ONOS TOLIUSIENĖS,

reiškiame nuoširdžiausią užuojautą.

Jūratė ir Jerome Landfield

Honolulu, HI

WIESENTHAL BAIGĖ „DARBĄ“

Labiausiai pagarsėjęs „nacių medžiotojas“, Simon Wiesenthal, balandžio mėn. viduryje pareiškė, kad po beveik pusės šimto metų ieškojimo asmenų, vykdžiusių žydų naikinimą Antrojo pasaulinio karo metu, savo darbą baigęs.

Jis pats ir jo vardu įkurtas centras surado per 1,000 nusikaltėlių, įskaitant Adolf Eichman ir Fritz Strangi, kurie buvo tikrai stambūs laikininkai. Simon Wiesenthal, jau sulaukęs 94 metų amžiaus, jaunystėje pats pergyvenęs holokausto žiaurumus; „Jeigu dar liko nesurastu nusikaltėlių, jie yra per daug silpnos sveikatos ir per seni, kad būtų galima patraukti į teismą, — Wiesenthal teigė Austrijoje leidžiamo žurnalo „Format“ pokalbininkui, — tad nieko kito nebūna, kaip tik užvesti kaltinamąsias bylas“. Reuters

NAIKINA BAIŠIUOSIUS GINKLUS

Rusija teigia, iki nustatyto laiko įvykdžiusi reikalavimus ir sunaikinusi apie 1 proc. turimų biologinių bei cheminių ginklų, kuriuos buvo paveldėjusi iš Sovietų Sąjungos. Dar liko susidoroti su daugiau kaip 40,000 tonų panašių ginklų, bet dėl lėšų stokos darbas eina labai lėtai. Po 2001 m. rugsėjo 11-osios teroristų išpuolio JAV-se Vakarų valstybės, bijodamos, kad, nesaugiai Rusijoje sandėliuojami, šie pavojingi ginklai nepatektų į tarptautinių teroristų rankas, pradžioje milžiniškas pinigų sumas ginklų sunaikinimo darbu pagreitinti. Reuters

Trumpai apie viską

(Naudojantis „Lietuvos rytą“ (LR), „Lietuvos žinias“ (LŽ), „Respubliką“ (R), „Kaimo dienos“ (KD), „Klaipėdą“ (K), „Valstybės žinias“ (VŽ), dienraštis, BNS ir Elta informacijos)

* Praėjusį šeštadienį bei sekmadienį Lietuvoje vykusio referendumo metu „taip“ Europos Sąjungai ištarė 91.07 proc. balsavusiųjų. 8.93 proc. rinkėjų integracijai nepritarė. Pareiktai savo valią referendumą atėjo 63.37 proc. visų balsavusių teisė turinčių Lietuvos piliečių. (LR-Elta)

* Metų pradžioje išlaidavusios Prezidentūros biudžetą atsirado didžiulė „skylė“. Pinigų emė smarkiai trūkti ne tik svečiams priimti bei valstybės apdovanojimams gaminti, bet ir Prezidentūros darbuotojų atlyginimams. Vasaros pabaigoje gali pritrūkti pinigų prezidento R. Pakso kelionėms į užsienį. Nuo vasario pabaigos pareigas pradėjęs eiti R. Pakšas kelionėms jau spejo išleisti 413.316 litų. Per du mėnesius valstybės vadovas spejo apsilankyti 6 valstybėse. (R-Elta)

* Žymus solistas Virgilijus Noreika „Lietuvos žinioms“ patvirtino ketinąs įstoti į prezidentinę vadinamąjį Liberalų demokratų sąjungą. Ši partija garsų tenorą kelia kandidatų ir birželio mėnesį vyksiančius Seimo nario rinkimus Vilniaus Antakalnio rinkimų apygardoje. (LZ-Elta)

* Poezijos paukštė vėl skrieja per Lietuvą. Lazdijuose ir lietuviškose salose Lenkijoje — Punske, Suvalkuose, Seinuose — prasidėjo pirmieji jau 39 kartą vykstantio „Poezijos pavasario“ renginiai. Šių metų „Poezijos pavasaris“ truks iki gegužės 25 dienos. (LZ-Elta)

* Gegužės 13-16 dienomis Klaipėdos Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje paskelb-

tas vėjus „Padovanok muziejui eksponatą“, kurio tema „Klaipėdos sovietmečio kasdienybė — jau istorija“. sulaukė atgarsio. Pasak muziejininko Sauliaus Karaliaus, per dvi vėjus dienas atsiliepė 15 žmonių. Geranoriškai į muziejininkų raginimą atsiliepė žmonės žadėjo padovanoti įvairių daiktų. Kai kuriuos sunkesnius muziejininkai važiuoja pasiimti patys. (K-Elta)

* Prieš svarbias rungtynes — vagių smūgis: Kauno „Žalgirio“ centro puolėjas Gintaras Einikis vėl neteko savo prabangaus automobilio „Audi A6“, kuris kartą jau buvo pavogtas ir tik prieš mėnesį policijos gražintas sportininkui. (LZ-Elta)

* Socialdemokrato Algirdo Brazausko vadovaujama vyriausybė teškė akibirkštą Lietuvos aludariams ir alaus mėgėjams — sulaužydama pažadą, uždraudė alaus reklamą renginių metu. Alaus gamintojai apstulbę — jie nesitiekė tokio sprendimo, tačiau dabar žino — tikėti vyriausybės pažadais — labai rizikingas dalykas. (LR-Elta)

* Uždarus Ignalinos atominę jėgainę, Lietuvoje gali kilti elektros energijos „badas“. Klaipėdos miesto bei apylinkės bendrovės „Klaipėdos energija“ vadovai svarsto projektą uostamiestyje statyti naują elektrinę, kuri patenkins miesto elektros energijos poreikį. Šiuo metu Klaipėdos šilumos ūkiui priklauso dar 1929 metais pastatyta elektrinė, kurioje laikomos ir 1940 metais pagamintos 10.8 megavato turbinos. Tai yra

SIŪLO IŠNUOMOTI

Woodridge išnuomojami 1-2 mieg., naujai suremontuoti butai. 1 mieg. - \$645; 2 mieg. - \$729 - \$758 Tel. 630-910-0644, Jana.

Išnuomojamas 2 mieg. „condo“ Willowbrook su baseinu. Šalia 55 greitkelio. Tel. 708-289-8577 arba 708-423-4761.

Tai - Jūsų laikraštis **DRAUGAS** THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAIL

PASLAUGOS

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukse S. Kane kalba lietuviškai. FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th Street Tel. 708-424-8654/773-581-8654

Atlieku dažymo darbus iš lauko ir vidaus. Butų remontai už prieinamą kainą. Tel. 708-420-6790, Algirdas.

A & S 24 HRS, 7 DAYS 773-531-1833 312-371-1837

FREE ESTIMATE Apšildymo ir šaldymo sistemų visapusiškas aptarnavimas ir instalacija Vandens šildytuvai Kamina, Gariniai boileriai Centrinė šaldymo sistema

ELEKTROS ĮVEDIMAI-PATAISYMAI. Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiestyje. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai. 773-779-3313 KLAUDIJUS PUMPUTIS

NEKILNOJAMASIS TURTAS

GREIT PARDUODA Landmark properties Bus. 773-229-8761 Res. 708-425-7160 Mobil 773-590-0205 Pager 630-314-4330

RIMAS STANKUS • Čikagoje ar priemiesčiuose • Greitas ir sąžiningas aptarnavimas • Nuosavybį įkainavimas veltui • Tarpininkaujame gaunant paskolą • Pensininkams nuolaida

Būkime pažįstami!

Neseniai atvažiavusiems, norintiems skaityti DRAUGĄ, siūsiame jį 1 mėn. nemokamai. Praneškite savo pavardę, vardą, adresą ir telefono numerį raštu (DRAUGAS, 4545 W. 63 St., Chicago, IL 60629) arba telefonu 773-585-9500.

Būkime pažįstami! (JAV)

vardas, pavardė

adresas

miestas, valstija, zip

telefono numeris

Namams Paskolos, Apdraustos Sąskaitos

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 West Cermak Road, Chicago, IL 60608

(773) 847-7747

Stephen M. Oksas, President

Patarnaujam Čikagos ir Apylinkių Lietuviams Daugiau Kaip 95 Metus.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Koncertas Marijos garbei, pavadintas prasmingu „Ave Maria“ vardu, bus šį šeštadienį, gegužės 17 d., 5 val. p.p. Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje 5 val. šv. Mišių metu giedos „Dainavos“ ansamblis, vadovaujamas Dariaus Polikajio, o tuoj po Mišių bažnyčioje bus koncertas, skirtas Dangiškajai Motinai Marijai. Programoje dalyvaus solistai: Genovaitė Bigenytė, Nida Grigalavičiūtė, Nijolė Penikaitė, Algimantas Barniškis, vargonuos Jūratė Lukminienė ir Jūratė Grabliauskienė. Koncertas pavadintas labai prasmingu vardu — „Ave Maria!“ Tad advykite pasveikinti Dievo Motiną Mergele Mariją jai skirtu mėnesio proga, pasiklausyti koncerto ir pasimelsti, padėkoti už sau, savo šeimai ir tėvynei Lietuvai suteiktas malones.

Šv. M. Marijos Gimimo parapijos choras gegužės 18 d., sekmadienį, 10:30 val. r., pamaldose giedos Marijos garbei skirtas giesmes. Solo giedos sopranas Margarita Momkienė ir baritonas Vaclovas Momkus. Vargonais padės muz. Jūratė Grabliauskienė.

Gegužės 17 d., šeštadienį, Šaulių namuose, 2417 W. 43rd Str., Chicago, įvyks Šaulių sąjungos išeivijoje 16-asis suvažiavimas. Registracija 8-9 val. r. Suvažiavimo pokylis vyks toje pačioje salėje 7 val. vakare. Gros muz. Algimantas Barniškis. Visi šauliai ir visuomenė kviečiami. Informacijos teikiamos ir vietos užsakomos telefonu 773-434-3713.

Beverly Shores, IN, ir apylinkių lietuviams bus lietuviškos pamaldos šį sekmadienį, gegužės 18 d., 1 val. p.p., vietos Šv. Onos bažnyčioje. Mišias aukos kun. K. Ambrašas, SJ.

Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, šį vakarą, gegužės 16 d., 7:30 val. vak., atidaryma Lietuvos dailininkų sąjungos, Kauno skyriaus rengiama dailės paroda „Vanduo ir spalva. Teviškes vaivorykštė“. Dalyvauja 18 dailininkų iš Kauno, Marijampolės ir Druskininkų.

Amerikos Lietuvių meno draugija kviečia į parodą, kuri vyks XII Mokslo ir kūrybos simpoziumo dienomis, atidarymą gegužės 21 d., trečiadienį, 7 val. vak., Lietuvių dailės muziejuje (PLC), Lemonte.

Smagi Broniaus Mūro ansamblio muzika pakvies šokiams XII Mokslo ir kūrybos simpoziumo uždarymo pokylį gegužės 25 d., 6:30 val. vak., Willowbrook salėje, Willow Springs, IL. Užsakyti bilietus galite, skambindami T. Rudaičiui tel. 630-257-1858 arba Aurelijai Dobrovolskieni tel. 773-436-7979. Šį sekmadienį, gegužės 18 d., bilietus gausite įsigyti prieš ir po Mišių PLC, Lemonte, prieš 10:30 val. Mišias Šv. M. Marijos Gimimo parapijoje Marquette Parke ir Nekalto Prasidėjimo parapijoje Brighton Parke.

Marquette Parko Lietuvių namų savininkų susirinkimas įvyks šiandien, penktadienį, gegužės 16 d., 6:30 val. vak., Šv. M. Marijos Gimimo parapijos salėje, 6820 S. Washenaw. Susirinkime dalyvaus

Birutė Jasaitienė, kuri administruoja apylinkės saugumo projektą. Ji duos pranešimą apie šio projekto stovį ir veiklą. Po susirinkimo bus vaisės. Visi nariai ir svečiai maloniai kviečiami atvykti.

Čikagos skyriaus mirusių ramovėnų kapai Lietuvių tautinėse kapinėse bus lankomi gegužės 25 d., sekmadienį. Ramovėnus ir jų šeimas narius 10 val. r. prašoma rinktis prie kapinių administracijos pastato. Šv. Kazimiero lietuvių kapinės bus lankomos gegužės 26 d., pirmadienį, 9 val. r. Prašoma rinktis prie Romo Kalantos paminklo. Kviečiami visi ramovėnai, jų šeimų nariai šiam prasmingame paminėjime dalyvauti.

ALRK Moterų sąjungos #3 kuopa kviečia nares į susirinkimą, kuris įvyks gegužės 31 d., 3 val. p.p., Šv. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Bus svarstomi svarbūs reikalai.

Lietuvos Vyčių Amerikos Vidurio vakarų apygardos susirinkimas bus šeštadienį, birželio 7 d., Šv. Kazimiero seselių motininkame name, 2601 W. Marquette Rd. Vyčiai renkasi 9 val. r. šv. Mišiom, kurios bus 9:30 val. r. Šv. Kazimiero seselių koplyčioje. Po Mišių bus kvietė į susirinkimą, vėliau — pietūs. Pietums vietas užsisakyti, skambinant Anei Pocienei 708-636-6837. Susirinkimą globoja Lietuvos Vyčių 112 kuopa. Kviečiami dalyvauti visi vyčių kuopų nariai.

Šeštadienį, gegužės 24 d., nuo 12:45 val. p.p., XII Mokslo ir kūrybos simpoziume bus sesija, pavadinta „Mokslininkai ir visuomenė“ — vadovas dr. Vygintas Gontis. Dalyvauja: Ina Dagytė, Vytautas Ostasevičius, Kęstutis Makariūnas, Alfonsas Ramonas, Vytautas Daujotas, Vytautas Kaminskas, Algirdas Gaizutis, Jonas Grigas, Valentinas Baltrūnas, Gediminas Zemlickas. Visą MKS programą galima rasti internete: www.lms.lt/mks/

Kuris lietuvis stipriausias? Tai sužinosite, atvykę į rankų lenkimo turnyrą II taurėi laimėti „Bunkeris — 2003“, kuris vyks gegužės 31 d., šeštadienį, „Bunkeryje“, Willow Springs, IL. Varžybų pradžia — 10 val. vakaro. Dalyvių registracija — 8 val. v. — 9:30 val. v. Kviečiame aktyviai dalyvauti ir sportininkus, ir sporto mėgėjus. Jūsų laukia nuotaikingas vakaras, taip pat bus galima laimėti vertingų prizų. Informacija tel. 773-934-0901 (mob.), 312-836-0953.

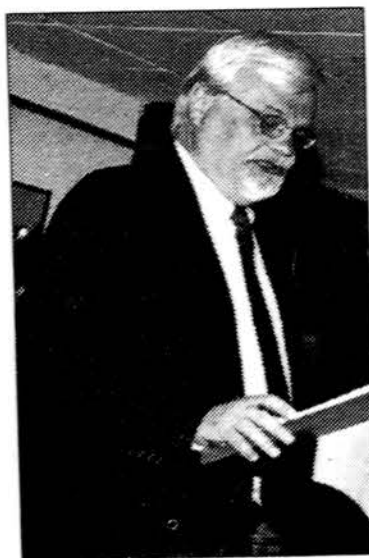
Balzko lietuvių kultūros muziejus kviečia į talentingų dailininkų šeimos ir Simo Gutauskienės ir Simo Gutausko tapybos parodą.

Lina Gutauskienė baigė Vilniaus dailės akademijos Tekstilės fakultetą Kaune. Simas Gutauskas baigė Vilniaus dailės akademiją, vitražo specialybę.

Parodos atidarymas įvyks šeštadienį, gegužės 17 d., 7 v. v. Atidaryme dalyvaus pati dailininkė Lina Gutauskienė. Jazz'ą gros Vyčio Nivinskio grupė. Įėjimas nemokamas. Visi kviečiami apsilankyti. Muziejaus adresas: 6500 S. Pulaski Rd., Čikaga, IL. Informacija telefonu: 773-582-6500.

AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS VEIKLOS BARAI IR ATEITIES PERSPEKTYVOS

Š. m. balandžio 26 d. Jaunimo centre, Čikagoje, į kasmetinį Amerikos Lietuvių gydytojų sąjungos (ALGS) pobuvį vėl susirinko lietuviai gydytojai. Jų tarpe buvo ir ne vieną dešimtmetį JAV dirbantys, įvairių medicinos mokslo šakų specialistai, ir dar tik pradėdantys savo karjerą šioje šalyje jauni gydytojai, o taip pat besimokantis jaunimas. Pobuvį iškilmingai atidarė ALGS valdybos pirmininkas prof. Arvydas Vanagūnas, pristatydamas naujausių leidinių medicinos srityje autorius dr. Mildą Budrienę bei dr. Joną Valaitį.

Prof. Arvydas Vanagūnas

Pirmoji prelegentė, dr. Budrienė, vaizdžiai ir detalai supažindino su informacinio-mokslinio pobūdžio savo knygos „Lietuviai gydytojai ir mokslininkai“ gimimo idėja bei kūrimo istorija. Nors šios knygos pagrindinis tikslas yra supažindinti plačiąją visuomenę su įvairiose pasaulio šalyse gyvenusiais, bei dirbusiais lietuviams gydytojais bei mokslininkais, dr. Budrienė pateikė platų pasaulinį medicinos mokslo raidos kontekstą, pradedant IX šimtmečiu, iškurtą pirmąją Europoje medicinos mokyklą Salerno mieste, Italijoje, tuo lyg norėdama pabrėžti, kad ir Lietuvos medicinos istorija yra neatsiejama Europos mokslinės raidos dalis, o lietuviai, kaip ir kitų tautų atstovai, yra įnešę svarbų, unikalią indelį į medicinos pažangą ir plėtrą. Tai jau penktoji autorės knyga, išleista, bendradarbiaujant su Lituanistikos tyrimo ir studijų centru.

Akivaizdžiu šios veiklos mokslinės ir medicininės veiklos pratęsimu galima būtų laikyti paties autoriaus dr. Jono Valaitio pristatytą naują akademinę knygą „Renal Glomerular Diseases“, paantrašte „Atlas of Electron Microscopy with Histopathological Bases and Immunofluorescence Findings“. Atpasakodamas knygos kūrimo istoriją, autorius pabrėžė savo įžvalgų medicininės klinikinės patologijos srityje naujumą ir svarbą, kurią pripažino ir Amerikos klinikinės patologijos draugija, išleisdama šią knygą. Supažindindamas auditoriją su keletu pavyzdžių iš gausios knygos sukauptos klinikinės medžiagos, autorius pademonstravo skaidres.

Pobuvio tęsėsi, pereinant prie vis aktualesnių, su kasdienine gydytojų praktika susijusių temų. Tokia buvo ir pagrindinio pranešimo „Pсихосоматinės problemos klinikoje praktikoje“, kurį parengė ir pristatė dr. Sigitą Pliopienę, tema. Dr. Pliopienė, šiuo metu dirbanti Northwestern University vaikų psichiatrijos srityje, psichosomatinių patologijų pristatė, kaip vieną plačiai paplitusių, bet paslaptingai pasireiškiančių, diagnozių. Būtent dėl šios priežasties visuomenės supažindinimas su psichosomatinėmis ligomis atrodo labai aktualus ir sava laikis. Kaip nurodė pranešėja, psichosomatinės ligos turi ilgą ir spalvingą istoriją. Jomis, o ypač istorija, jau domėjosi psichoanalizės pradininkas S. Freud. Šiuo metu isterija jau daugiau yra istorijos dalis, kaip liga labai retai pasirodanti tarp ligonių, o ir pats terminas nustotas vartoti kaip nekorektiškai siejamas tik su moteriškąja gimine. Tačiau ir šandien psichosomatinės problemos/nusiskundimai pasireiškia skirtingais simptomais: kardiologijoje, pediatrijoje, ginekologijoje, reumatologijoje, endokrinologijoje. Kaip pažymėjo pranešėja, tikriausiai nėra medicinos srities, kurioje somatinių negalavimų pavidalu, tokių, kaip pilvo skausmai, galvos svaigimas ar skausmas, alpimas, raumenų skausmai, pseudo traukuliai, širdies permušimai ir kiti nusiskundimai nepasireikštų kitos užmaskuotos, dažniausiai psichologinės, emocinės problemos. Šios problemos, kaip nurodė prelegentė, dažnai pradeda formuotis jau vaikystėje, kai vaikas nepajaučia tikros meilės, rūpestio iš tėvų, kai neatsižvelgiama į jo poreikius. Kartais ir patys tėvai, kenčiantys nuo depresijos, nerimo ar kitų psichologinių sutrikimų, negali suteikti sveiko vaiko brendimui reikalingo psichologinio saugumo ir šilumos. Tokie vaikai dažnai ir suaugę nemoka žodžiais išreikšti savo jausmų, ar kitais priimtinais būdais patenkinti savo emocinių poreikių. Tada vienas būdų, neįspildytų psichologinių poreikių išraiškai lieka somatizacija, tai yra psichologinių problemų perkėlimas į fizinį nusiskundimų sritį. Šiuolaikiniame Amerikos psichiatrinio sutrikimų žinyne DSM-IV psichosomatiniai sutrikimai sudaro atskirą skyrį, pavadintą somatoforminiais sutrikimais. Dr. Pliopienė pateikė įdomią statistiką, kad apie 80 proc. psichiatrinio ligonių, besikreipiančių į šeimos ar bendrosios praktikos gydytojus, nurodo tik somatinius simptomus. Tai tik patvirtina, kaip svarbu yra gydytojams turėti galvoje platesnį, gilesnį suvokimą apie ligonį, ne tik somatinę, bet ir emocinę, psichologinę būklę. Pranešėja taip pat pabrėžė, kad psichiatrija vis dar išlieka stigmatizuota medicinos sritimi, į kurią daugelis

potencialių pacientų nedrįsta ar nenori kreiptis, ir todėl gydytojų bei kitų psichinės sveikatos specialistų — psichologų, psichoterapeutų, socialinių darbuotojų — bendradarbiavimas yra labai svarbus, norint tinkamai padėti žmogui, siekiančiam pagalbos.

Apie Amerikos gydytojų bendradarbiavimą tarpusavyje bei su plačiąja visuomene taip pat kalbėjo „Medicinos“ žurnalo redaktorius dr. Vaclovas Šaulys. Jis pasidžiaugė, kad žurnalas gyvuoja jau ilgą laiką ir, nors buvo susidariusi pertrauka, bet, vel prisikaupus daug informacijos, išleistas naujas numeris, skirtas žymaus mediko prof. Juozo Meškauskio pagerbimui. Dr. Šaulys atkreipė susirinkusiųjų dėmesį į tai, kad „Medicinos“ žurnale spausdinami straipsniai gali dominti ne tik medikus profesionalus, bet taip pat ir paprastus skaitytojus. Jis taip pat padėkojo „Margučio II“ redakcijai už medicinos žinių sklaidimą lietuvių kalba.

Apie Amerikos gydytojų bendradarbiavimą tarpusavyje bei su plačiąja visuomene taip pat kalbėjo „Medicinos“ žurnalo redaktorius dr. Vaclovas Šaulys. Jis pasidžiaugė, kad žurnalas gyvuoja jau ilgą laiką ir, nors buvo susidariusi pertrauka, bet, vel prisikaupus daug informacijos, išleistas naujas numeris, skirtas žymaus mediko prof. Juozo Meškauskio pagerbimui. Dr. Šaulys atkreipė susirinkusiųjų dėmesį į tai, kad „Medicinos“ žurnale spausdinami straipsniai gali dominti ne tik medikus profesionalus, bet taip pat ir paprastus skaitytojus. Jis taip pat padėkojo „Margučio II“ redakcijai už medicinos žinių sklaidimą lietuvių kalba.

Apie Amerikos gydytojų bendradarbiavimą tarpusavyje bei su plačiąja visuomene taip pat kalbėjo „Medicinos“ žurnalo redaktorius dr. Vaclovas Šaulys. Jis pasidžiaugė, kad žurnalas gyvuoja jau ilgą laiką ir, nors buvo susidariusi pertrauka, bet, vel prisikaupus daug informacijos, išleistas naujas numeris, skirtas žymaus mediko prof. Juozo Meškauskio pagerbimui. Dr. Šaulys atkreipė susirinkusiųjų dėmesį į tai, kad „Medicinos“ žurnale spausdinami straipsniai gali dominti ne tik medikus profesionalus, bet taip pat ir paprastus skaitytojus. Jis taip pat padėkojo „Margučio II“ redakcijai už medicinos žinių sklaidimą lietuvių kalba.

Dr. Rasa Kazlauskaitė

Tačiau, kaip išsireiškė gydytojų valdybos pirmininkas dr. Vanagūnas, pristatydamas kitą pranešimą, dr. Enriką Vainorių, laiką keičiasi, keičiasi komunikacijos būdai, kompiuteris ir kibernetinis ryšys (cybernet) atlieka vis svarbesnį vaidmenį mūsų kasdieniniame gyvenime. Jis taip pat pabrėžė, kad vienas pagrindinių ALGS tikslų yra būti informacijos centru. Tai, gi, simboliška atrodė ir tai, kad apie naujausią ALGS tinklalapio sistemos ir elektroninio pašto kūrimą turėjęs kalbėti elektroninio tinklalapio administratorius dr. Vainorius, tą savaitgalį negalėjo atvykti iš Maryland, bet atsiuntė savo pranešimą internetu, kurį pristatė dr. Rasa Kazlauskaitė. Iš pristatymo susidarė įspūdis, kad jau dabar, kaip profesinis informacinis darinys, tinklalapis yra puiki priemonė išeivijos ir Lietuvos medikams keistis profesine informacija, o taip pat bendrauti su plačiąja

Dr. Audrius Plioplys, dr. Sigitą Pliopienę ir dr. Joną Račkauską. Visos nuotraukos Zigmą Degučio.

lietuvių visuomenė ir potencialiais pacientais. Tinklalapį sudaro keletas skyrių: pagrindinis puslapis, naujienų, informacijos, istorijos, diskusijų puslapiai ir vieta skelbimams, kur visi norintys gali įrašyti savo skelbimą ir ta informacija taps prieinama visiems įėjusiems į tinklalapį. Tinklalapio informacijos skirtoje registruotiems ALGS nariams skelbiama informacija apie medicininės konferencijas, straipsnius, organizacines naujienas ir pranešimai; tikriesiems nariams (gydytojams, medicinos darbuotojams) skirtose puslapiuose galima rasti informacijos apie įvairias kitas medicinos profesines organizacijas, informacinius tinklalapius bei leidinius, apie medicinos gydytojų bei kitų medicinos specialybių (medicinos seserų, ultragarso technologų) licencijų JAV įgyjimo tvarką; tinklalapio informacijos, skirtoje lietuvių bendruomenei, pateikiami patarimai sveikatos klausimais, nuorodos apie medicinos sistemą JAV, praktikuojančių lietuvių kilmės gydytojų, stomatologų kontaktinė informacija, žinoma, informacija skelbiama tik apie tuos tinklalapio tikruosius narius gydytojus, kurie to pageidauja. Pranešėja perdavė tinklalapio administratoriaus raginimą ir pageidavimą siųsti kaip galima daugiau informacijos ir medžiagos į tinklalapį, kad būtų dar intensyvesni informacijos mainai tarp ALGS narių ir tarp lietuvių bendruomenės. Tinklalapio adresas yra www.alg-lama.org. Norintys turėti elektroninio pašto adresą ar užsiregistruoti kaip nariai buvo kviečiami kreiptis į administratorių elektroninio pašto adresu administratorius@alg-lama.org.

Susitikimui einant į pabaigą, žodį vėl perėmė ALGS valdybos pirmininkas dr. Vanagūnas. Jis peržvelgė ir susumavo sąjungos veiklos rezultatus, ateities planus: elektroninio-informacinio tinklalapio išplėtimą, lietuvių labdaros klinikos steigimą, kuri yra daugiausia jaunų gydytojų plėtojama/ugdoma idėja, o taip pat plėtojimą paramos ir bendradarbiavimo su Lietuvos gydytojais ir medicinos įstaigomis. Buvo pateikta trumpa finansinė sąjungos veiklos ataskaita. Dr. Vanagūnas taip pat priminė susirinkusiems, kad gydytojai ruošiasi aktyviai dalyvauti medicinos sekcijoje XII Mokslo ir kūrybos simpoziume, kuris vyks gegužės 21-25 d.

Po to vykusiu baigiamųjų diskusijų metu buvo aptarti kai kurie papildomi, su tinklalapiu susiję, klausimai, paskelbti apie Lietuvos fondo Dr. Antano Razmos vardo medicinos premijos paraiškų priėmimo reikalavimus ir tvarką. Susirinkusieji medikai buvo pakviesti aktyviai dalyvauti šiame konkurse, kurio tikslas yra kelti mokslinės medicininės veiklos pirmenybes.

Baigiamuoju susitikimo akordu tapo kasmetinis, praėjusiais metais pasitraukusių iš gyvenimo, gydytojų pagerbimas, kurį tauriai pavedė buvęs Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos pirmininkas ir žinomas lietuvių išeivijos veikėjas dr. Gediminas Balukas, pastebėjęs, kad visi šie lietuvių gydytojai dirbo ne vien savo profesijai, bet ir mylimai tėvynei — Lietuvai, ir todėl jie visada išliko lietuvių bendruomenės narių atmintyje. Dr. Asta Astrauskienė uždegus simbolinę atminimo žvakę, susirinkusiųjų buvo sugiedota tautinė giesmė „Lietuva brangi“.

Tačiau gydytojai nesukbėjo skirstytis. Pobuvio persikėlė į Jaunimo centro M. K. Čiurlionio galeriją, kur prie vaišių stalo, skambant džiazo ansamblio muzikai, toliau vyko įdomios diskusijos, brendo naujos idėjos ar tiesiog vyko malonus pabendraavimas tarp ne vien iš Čikagos, bet taip pat ir iš kitų Amerikos vietovių atvykusių lietuvių gydytojų. Garbingųjų pobuvio svečių tarpe buvo Lietuvos fondo pirmininkas dr. Antanas Razma ir Ale Razmienė, Lietuvos garbės konsulas Floridoje Stanley Balzekas. Kaip pastebėjo pobuvyje dalyvavęs dr. Linas Sidrys, svarbiausia visiems, šį vakarą susirinkusiems, gydytojams bei renginio svečiams pabendrauti ir pasidžiaugti išliekančia, gyvuojančia lietuviška renginio dvasia.

Saulė Buzaitė
Klinikinės psichologijos doktorantė Pacific Graduate Institute

Jaunimo centro Moterų klubo narsės per susirinkimą gegužės 12 d. vienbalsiai nutarė šį sekmadienį, gegužės 18 d., kepti skaniausius mielinus blynus su patių šeiminių paruošta obuolių koše. Visi kviečiami į Jaunimo centro kavinę jau nuo 8 val. ryto — būsite mūsų šeiminių mielai laukiami ir pavaišinti.

SKELBIMAI

• Amerikos Lietuvių radijas, vad. Anatolijus Šlutas kiekvieną sekmadienį 7 val. r. per WCEV 14.50 AM. Tel. 773-847-4903, adresas: 4459 S. Francisco, Chicago, IL 60632. (sk.)

Reklamavimas

Dr. Asta Astrauskienė ir dr. Gediminas Balukas uždega Atminimo žvakę.